

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 13. XIV aastakäik

TEATAJA

1. juulil 1939

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 3.50
Poolaastas . . . „ 2.00
Välismaale . . . „ 7.00
Poolaastas . . . „ 4.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

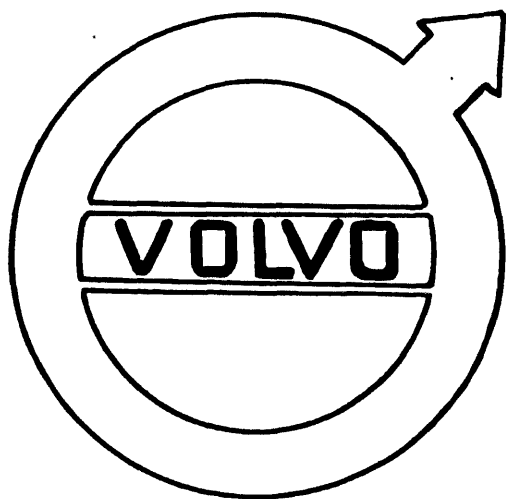
Kuulutuste hinnad:

$\frac{1}{4}$ lhk. . . . kr. 40.00
 $\frac{1}{2}$ „ . . . „ 22.00
 $\frac{1}{4}$ „ . . . „ 12.00
Kaanekülgedel—kokkuleppel



SISU: Kaubandus-tööstuskoda 1938. a. tegevuse ülevaade. Palkade nivelleerimise tegelikke võimalusi. Maksustamisotsuste ümberotsustamine. Kuidas kaitsta ennast, oma kodu ja vara õhu- ja gaasirünnakute vastu. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Äride register. Välisbörsid. Kaubahindu. Toiduainete turg. Tallinna fondi-börsi kursisedelid.

Parimast Rootsi materjalist



VOLVO

Tugevad ja ökonoomsed
VEOAUTOD

Esindaja

LEHO TAOS

TALLINN

S.-Karja 12. Tel. 412-00 ja 413-00

Tähelepanuks põllupidajatele

Meie ladudes on alati saadaval järgmisi põllutööriistu ja tarbeid:

Fordson traktorid.
Overum traktori adrad ja randaalid.
Heiligenbeil traktori adrad.
Franz Krull traktori adrad.
Oliver traktori adrad.
Thermaenius viljapeksumasinad.
Oliver kombainid.
Lõhmus adrad.
Herkules rohu- ja viljaniitjad.
Radix reaskülvajad.
Westfalia kunstväetisekülvajad.
Blackstone Lister diiselmootorid.
Stuedel mootorid.
Seiler mootorid.
Lehma märkega piimaveokannud.
Westfalia koorelahutajad.
Schmotzer kartulivõtmise masinad «Thilo» ja «Bavaria».
Tagavaraosad kõikidele põllutööriistadele.
Kunstväetis, Seemned, Jõusóót, Mootorólid.

A/S. «ESTAKLAND» TALLINN

SADAMA 11, TEL. 427-65

Ühingu „EESTI LIHAEKSPORT“

Äriseis 31. detsembril 1938.

Aktiiva.		Passiiva.	
Kassa ja pangaarved	1.156.578.37	Kapitalid	2.720.230.60
Väärtpaberid	151.965.67	Laenuid ja pangaarved	2.515.031.93
Kinnis- ja vallasvarad	2.616.348.39	Kreeditorid	259.221.08
Deebitorid	705.4.0.87	Tagasimaksmisele kuuluvad osamak-	
Nõudevekslid	137.236.41	süd	7.011.72
Kaubad ja materjalid	915.859.38	Kindlustusvekslid	1.202.131.—
Garantii deebitorid	1.202.131.—	Edasiantud nõudevekslid	122.662.41
Üleminevad summad	8.678.99	Üleminevad summad	26.237.61
		1938. a. ülejääk	44.592.73
	6.897.119.08		6.897.119.08

Tulude-kulude arve.

Kulud.		Tulud.	
Kulud	3.971.004.81	Tulud kõigest operatsioonest	4.290.488.80
Amortisatsioonid	274.891.26		
Ülejääk	44.592.73		
	4.290.488.80		4.290.488.80

Aruanne on kinnitatud ühingu asemikkude kogu koosoleku poolt 20. aprillil 1939.

Kaubandus-tööstuskoja 1938. a. tegevuse ülevaade

Hoolimata üldisest poliitilisest ebastabiilsusest ja paljudest rahvusvahelist etu häirivatest momentidest arenes rahvaste majandus 1938. a. üsna rahuldavalt. See tõsiasi maksab ka Eesti majanduse kohta.

Majanduseltul on palju tunnuseid, mille põhjal võiakse otsustada, kas rahva- ja riigimajandus läheb tagurpidi, seisab paigal või areneb edasi. Ühelks sääraseks tunnuseks on rahanduse seis nii keskpangas, erapankades kui ka käibivusel.

Vaadates sellelt seisukohalt Eesti majandusele läinud aastal võime konstateerida pangatähtede ringvoolu suurenemist ca 5%-di võrra, misugune nähtus on tingitud rahvamajanduse üldkäibe tõusust. Emissiooni tõus ei olnud aga enam nii suur kui aasta varem, kuna ka toodangu, peamiselt just tööstustoodangu tõus eelmise aastaga võrreldes oli tagasihoidlikum.

Hoiused ja laenud pankades tõusid, kusjuures hoiuste juurekasv ei sündinud enam samas tempos kui aasta varem, kuid sellest hoolimata suulsid kommerts pangad ise rahuldada kõiki õigus- tatud krediidi nõudmisi.

Seevastu ei olnud aga kapitaliturul seisukorras 1938. aastal veel mitte märgata nime- tamisväärtset paranemist, kuna nõudmine liikvel- olevatele kindlakprotsendilistele paberitele on väike.

Põllumajandus Eesti majanduse tähtsa alustena näitas ka 1938. aastal soodsat arengut. Põllumajanduse toodangut hinnati 1937/38. põllu- majanduse aastal 216 milj. kroonile, eelmise põllumajanduse aasta 188 milj. kr. vastu. See- juures põllumajanduse turutoodang tõusis 109 milj. kroonini, eelmise aasta 100 milj. kr. vastu. Võrreldes põllumajanduse turutoodangut kriisi sügavseisu aasta — 1932/33. aasta — toodan- guga on tõus 85%.

Võid ja elussigu veeti möödunud aastal välja rekordiliselt — enam kui kunagi varem.

Põllumajandussaaduste üldine hinnatase osu- tus 1938. aastal pisut kõrgemaks kui 1937. aastal, hoolimata sellest, et välisurgudel põlluma- jandussaaduste hinnad üldiselt langesid. Hindade püsimine ja isegi paranemine siseturul oli tingi- tud riiklikust hinna kindlustamisest.

Tööstuse areng tõusu suumas jätkus ka möödunud aastal, kuid juba märksa väiksema hooga kui paaril eelneval. See oli tingitud ühelt poolt välisurgudel ilmnenu raskustest, mis mõ- nes tööstusharus põhjustasid koguni tootmise aktiivsuse languse. See langus ilmnis esmajoo-

nes just puu- ja tekstiiltööstuses, kusjuures puu- tööstuse tagasimineks oli sõltuv veel ka sisemaise toomaterjali vähemast töötlemisest saeveskeis.

Teiselt poolt näib tööstuse aktiivsuse tõusu aeglustamine vihjavat sellele, et on saavutatud teatud tase, millest edasimineks sünnib juba palju aeglasemas tempos.

Näib, et suuremaid võimalusi silmapaistvaks tööstuse aktiivsuse tõusuks võib edaspidi ilmne- da ikkagi ainult üksikute aladel, kus välisurgu- del elavne nõudmine üht või teist tööstusharu erakordselt suuremale tootmisele ergutab.

Kui puu- ja tekstiiltööstuses ilmnis võrdlemi- si suur tagasimineks, siis põlevkivi ja põlevkivi- õli toodang näitas ulatuslikku tõusu. Samuti tõu- sis ehitusmaterjalide — peamiselt tsemendi ja telliskivi — toodang, mis olenes ehitusmaterja- lide turul asetleidnud reformist. Samuti märki- misväärne oli ka siseturgu varustava toidu- ja maitseainete tööstuste nühma tegevuse aktiiv- suse kasv.

Teistel tööstusaladel kujunes olukord ligilä- hedaseks eelmise aasta olukorrale.

Umbkaudsete andmete järgi hinnati suur-, kesk-, väike- ja käsitööstuse toodangut 1938. aastal kokku 255 milj. kroonile, arvestades tootja müügihinda. Sellest summast on ca 66% suur- tööstuse toodang, nimelt 168 milj. krooni.

Tööstusliku tootmisega saavutatud väärtus- te juurekasv, s. o. tööstuse metootodang, ulatus 1938. a. juba 113 milj. kroonini, kusjuures võrd- luseks olgu märgitud, et see 1933. a. oli vaevalt 70 milj. krooni. See näitab tööstuse osatähtsuse suurt tõusu meie rah- vamajanduse uute väärtuste loo- misel.

Tööstuse palgaolustikus on 1938. a. tõus jätkunud, kusjuures suur- ja kesktööstuses töölistele maksetud palkade kogusumma kasvas ligi 11%. Samal ajal tõusis elatusmaksumuse indeks umbes 5%.

Kaubanduses kujunes olukord 1938. a. järgmiseks:

Väliskaubanduse üldkäibe, ulatudes 211 milj. kroonini, vähenes — sissevedu 3,5% ja välja- vedu 2%.

Väliskaubanduse bilanss jäi passiivseks 3,3 milj. krooniga, mis on vähem eelmise aasta pas- siivsusest. Kuna aga laevanduse netosissetulekut hinnati samal ajal umbes 5 milj. kroonile, siis on selge, et riigi maksebilanss pakub palju sood- samat pilti.

Eksport oli üldiselt rahuldav. Põllumajandussaaduste eksport ulatus 54 milj. kroonini, kuna tööstussaadusi eksporditi 38 milj. kr. eest (28% kogu toodangust).

Suurem tagasimineku oli metsaekspordis — koguselt ligi 40%.

Tööstustoodete eksport langes kogusummas 12%, seda just tekstiil-, puu- ja paberitööstuse arvel. Tõusis aga põlevkivi ja mineraalide töötlemise tööstuse saaduste eksport.

Impordi langus 1938. aastal oli tingitud mitmest tegurist: 1) hea saagi tõttu vähenes tunduvalt (50%) teravilja ulatuslik import, 2) jõudsid lõpule mõned suurinvesteeringud ja 3) tähtsamate importkaupade hinnad valisturgudel langesid, mis mõjutas omakorda impordi rahalist summat.

Impordi suurema languse hoidis ära väetiste, mitmesuguste masinate ja transportvahendite ja osa tähtsamate elatisvahendite — suhkru, soola, heeringate — suurenenud sissevedu.

Sisekaubanduse käibeid mõjutas üldiselt soodsalt tööstus- ja põllutöölise ja põllumehe ostujõu kasv. Kuid kaugeltki mitte kõik kaubandusharud ei saanud sellest võrdset osa. Mõnedel aladel sisekaubanduse käibed läksid tagasi mitmesugustel põhjustel — näiteks tekstiilialal. Käivate tõus avaldus enam investeerimise iseloomu kandvate kaupadega kauplevate ettevõtete — nagu ehitusmaterjalid, rauakaubad, põllutööriistad, transportvahendid jne.

Laevandusele võib 1938. aastat pidada üldiselt rahuldavaks, sest kuigi laevanduse üldpilt 1938. a. pakkus prahtide languse tõttu vähe rõõmu, võis meie kaugesõidu kaubalaevastik, kuhu kuulub 80% tonnaazist, tänu asjaolule, et ta aasta algul ligi 75%-selt oli kõrgprahtperioodi veohindadega ette prahtitud, töötada rahuldavate tagajärgedega, sealjuures täitis osa meie tonnaazist, isegi kuni sügiseni, vanu kõrgete hindadega sõlmitud veolepinguid.

Rannasõidus jäi seisukord endiselt raskeks. Veohinnad langesid väga madalale, mis ei luba laevu enam õieti amortiseerida, rääkima ta veel teenistusest.

Liinilaevandus näitas 1938. a. suurenemist. Tuli juure uus välissõiduliin Tallinn—Kopenhaagen. Hooaja reisijateveo liinid võisid oma tegevusega üldiselt rahul olla.

Laevastiku juurekasvu oli 1938. a. väike — 1.371 br.-reg.-tonni, moodustades ainult väikese osa eelmiste aastate juurekasvust. Pidurdavaks asjaoluks selle juures oli „second hand“ laevade kõrge hind ja ebakindlus krediidi saa-

misel laevade ostulks. Tonnaazi juurekasvu vähendas veel rida avarisiid.

Vaadeldes lähemalt Kaubandus-tööstuskoja tegevust aruandeaastal peame rõhutama, et ka siin jätkus koja tegevus suumatuna, nagu varemmailgi aastail, vankumatust töökspidamisest, et rahvamajanduse alusmüüriks on terve, tugev ja hästikorraldatud eramaajandus, mis on kõige tähtsamaks eelduseks rahva loovate jõudude arengule majanduse alal. Hoolimata kõigist ot-singuist ei ole maailmas veel leitud paremini funktsioneerivat majandusvormi. Eriti nendes maades, kus majandust ei ole seatud mingi teise idee teenistusse, vaid kus majandusliku tegevuse sihiks on rahva heaolu, ta jõukuse ja elustandardi tõstmine, ei ole läinud korda leida midagi efektiivsemat kui eraettevõtlusel baseeruv majandamine.

See ei tähenda aga kaugeltki majandust ots-tarbekalt korraldava riigivõimu tegutsemise eitamist. Tänapäeva keerulises olustikus osutub see teatud määran paratamatuks. Eramajandus-ringkondade, seega ka nende esinduse, Kaubandus-tööstuskoja, õigustatud ja palju korraldatud sooviks on aga, et kõik riigivõimu korraldused majanduse alal oleksid kindlalt kooskõlastatud rahvamajanduse üldiste huvidega ja et iga uue korralduse juures kaalutaks enne põhjalikult ja objektiivselt koos asjaomaste ringkondadega uue korralduse võimalikke tulemusi. Ühe või teise ringkonna, olgu see ringkond kuitahes mõjuvõimas, erahuvi, mis üldisuse seisukohalt on vastuvõetamatu, ei tohiks olla riigivõimu korraldava käe juhtijaks.

Ja ainult samadest põhimõtetest võib, mõis-tetavalt, kaantud olla ka Kaubandus-tööstuskoja kui meie majanduse administratsiooni ühe organi tegevus. Kui koja seisukohad murrangulistes küsimustes on konservatiivsemad, allalhooldlikumad, kui mõnede suuri uuendusi tootlejate ringkondade omad, siis on see iseloomustav joon kõikidele majandusringkondadele kogu maailmas, kuna majandus ei salli suuri ja kiireid murranguid ning katsetusi.

Seda kogu demokraatliku maailma kaubanduskodasid iseloomustavat tunnust — etenda-tasakaalustava teguri osa — tuleb lugeda tänuväärseks faktoriks majanduselu korraldamisel.

Seda on silmas peetud ka meie uue põhiseaduse väljatöötamisel, mis aruandeaastal hakkas maksma ja mis sellega kutseindustele, nende hulgas ka Kaubandus-tööstuskojale, on seadnud uusi vastutusrikkaid ülesandeid. Kindlustades kaubanduse, tööstuse ja laevanduse alalt Kauban-

dus-tööstuskojale Riiginõukogus oma esinduse on riigivõimu poolt K.-t.-kojale antud suur võimalus oma seisukohti ja soove uute seaduste vastuvõtmise juures otseselt avaldada, mis kahtlemata ei jäta avaldamata mõju koja osatähtsuse tõusule meie seaduseandluses.

Rõhutades siinkohal eriti Kaubandus-tööstuskoja tõsise koostöö taht majanduselu korraldavate asutustega olgu rahuldusega märgitud, et see on olnud tihe, eriti kojale kõige lähemal seisva asutuse — Majandusministeeriumi — ja ta funktsionääridega. Selle juures on koja piüudeks olnud süvendada valitsusasutuste ja koja vahelisi suhteid teineteisest parema arusaamise vaimus.

Koja ja ta valijaskonna sidemed on tihedad. Koda on seisnud kõige tihedamas koostöös arvukate majandusalade eraõiguslike organisatsioonidega, moodustades koos eramajanduse ringkondade ideeliste organisatsioonidega orgaanilise terviku.

Ühtlasi on mitmetes küsimustes töötatud tihedalt kontaktis teiste vastavate kutsekodadega.

Koja töö on aruandeaastal olnud ulatuslik ja intensiivne. Viimaseil aastail on koja töös silmapaistvalt märgata suundi, mis taotlevad üksikute majandusalade sisemist korrastamist oma algatuse teel. On ikka enam ja enam tulnud arusaamisele, et koda ei saa olla ainult arvustavaks ja seisukohta võtvaks instantsiks seaduste ja määruste kohta, vaid et tal tuleb ka omalt poolt otsida teisi teid ja abinõusid, kuidas ilma vastavate seaduste ja määrusteta paremini korraldada üksikute kotta koondunud majandusalade heaolu.

Koja töö on sündinud kõikides koja organites, koja poolt kokkukutsutud hulgalistel erinõupidamistel, koosolekutel, päevadel ja niihästi kojas kui ka kohtadel üle riigi, samuti kaupmeeste, töösturite, pankurite ja laevaomanike organisatsioonide koosolekuil, millest aruandjaina on koja liikmed, nõunikud ja sekretärid väga paljudel korradel osa võtnud.

Koda on võtnud osa oma esindajate kaudu esijärjekorras Riiginõukogust, Eesti Panga Nõukogust, Emissiooninõukogust, Konjunktuurinstitudi Nõukogust, Ratsionaliseerimise Komiteest, Maksu-, Tolli- ja Hindamispeakomiteest, äri- ja tulumaksukomisjonidest, Kaubanduskomiteest, Eesti Rahvusliiklast Jõulukomiteest, Tariifinõukogust, üksikute tööstusharude uurimise komisjonidest ja veel terveist reast teistest nõukogudest, erikomisjonidest ja erinõupidamistest.

Kuna kõikide aruandeaastal kojas arutusel olnud küsimuste üksikasjaline loetelu rasken-

daks ülevaate saamist koja tegevusest, siis olgu siin lühidalt märgitud ainult mõned kõige tähtsamad küsimused.

Kaubanduspoliitilistest küsimustest oleks esile tõsta väliskaubanduse korraldamiseks ettenähtud Kaubanduskomitee seaduse ja komitee tegevuse aluste väljatöötamisest osavõttu. Tänu härra majandusministri healtalikkule ja pooldavale suhtumisele täitus eramajandusringkondade ammune soov, et iga Kaubanduskomitee poolt antav importlitsents omab ühtlasi valuutaloo tähenduse. See lihtsustab asjaajamist kaupade ja materjalide sisseveol, kuna nüüd on tegemist kahe instantsi asemel ainult ühega, teiselt poolt on erapankadel õigus müüa deviise iga importlitsentsi omanikule ilma Eesti Pangalt luba nõutamata.

(Kaubanduskomitee tegevusse astumisega ühenduses arutas koja suur- ja keskkaubanduse sektsioon üldse väliskaubanduse korraldamise põhimõtteid, andes oma esindajale komitees ka vastavaid juhtnõure.

Ühtlasi tööstust puudutava tähtsa küsimusena püsis kojas päevakorral kavatsusel olev linakaubanduse monopoliseerimine. Koda, jälginud aastate kestes pidevalt linakaubanduse olukorra kujunemist ja kogunud vastavaid andmeid, on selgitanud seda küsimust ministeeriumis, seaduseandlike kodade liikmete hulgas ja ajakirjanduses, näidates kavatsetava korralduse ebasoovitavust. Seni ei ole küsimus veel otsustatud ja koda avaldab lootust, et see otsus ei lange kergelt.

Üheks suureks küsimuseks oli Haridusministeeriumis väljatöötatud majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu pareerimine, mis ähvardas maksmahakkamisel kogu elavat majanduselu bürokrateerida ja asjatuisse kammitsaisse seada. Koja poolt välismaalt kogutud rohkearvulisele andmeile toetudes läks kojal energilise tegutsemise järele korda näidata eelnõu ebaotstarbekust, mille tulemuseks oli, et eelnõu ka Riigivolikogus poolehoidu ei leidnud ja lõpuks Vabariigi Valitsuse poolt tagasi võeti. Selle taotlemisel toetasid Kaubandus-tööstuskoda viimase imitsiatiivil ka Ühistegevuskoda ja Eraettevõtete Ametnikkude Koda.

Äride lahtioleku aja üleriigilise ühtlase korralduse suhtes kogus koda üle maa andmeid.

Saabunud vastuseid kokku võttes koda asus seisukohale, et ühtlane kauplemise aeg üle riigi ei ole otstarbekohane, kuna see on suurelt sõltuv kohapealsetest oludest. Äride lahtioleku aja määramine kellaaegade järgi peaks jääma kohalike

omavalitsuste võimkonda, kes enne otsuse tegemist kuulavad ära kohapealseste kaupmeeste organisatsioonide arvamise. Küll aga pidas koda tarviliseks, et määrataks kindlaks, mitu tundi päevas ärid võivad kaubelda. Koja seisukoht oli, et ärid linnades (välja arvatud seaduses loetletud erandid) oleksid avatud äripäevadel 9 tundi ja maal suvekuudel (1. V—1. X) 10 tundi, talvekuudel samuti 9 tundi ööpäeva kohta. Toiduainetekaupluste lahtiolek peaks võima kesta 11 tundi. Pühapäevadel, riiklikel pühadel ja puhkepäevadel võiksid toiduainetega kauplevad ärid olla avatud, kui kohalikud omavalitsused seda tarviliseks peavad, mitte rohkem kui 3 tundi ööpäeva kohta.

Eespool toodud seisukohad tehti teatavaks Majandusministeeriumile ja leidsid seal ka aktsepteerimist. Vastav seaduseelnõu ise ei ole veel käiku saanud.

Kaubanduse sisemise korrastamise ja tervendamise alal astutud sammudest tuleks esikohale tõsta kindlate müügihindade aktsioon.

Aruandeaastale eelnenud aastal koja poolt algatatud laiaulatuseline aktsioon kindlate müügihindade maksuvusele pääsmiseks jatkus, kuigi vähend intensiivselt, ka aruandeaastal. See sündis selgitavate ettekannete kaudu maakondlikel kaupmeeste päevadel, samuti kaupmeeste erialastel päevadel (Üler. Riidekaupmeeste Päev jne.)

Selle aktsiooni teostamine üleriigilises ulatuses ei ole veel annud täielisi tulemusi. Selle aktsiooni läbiviimine oli väga suuresti raskendatud just selle tõttu, et suur osa ostjaskonnast nii pealinnas kui ka mujal üle kogu maa oli aegade jooksul suuresti harjunud tingimise kombega ostul. Samuti mõjus ja mõjub edaspidigi raskendava tegurina, mis mõnel juhul otseselt teeb võimatuks kindlate müügihindadega kauplemise ärides, meie laatare ja turgude korraldamatus, kuna laatu peetakse paljudes kohtades väga tihti ja kaubeldakse seejuures nendesamade kaupadega, millega kaubeldakse püsiaärideski. Kindlate müügihindade maksmapanek laadikaubanduses ei ole aga selle erilise iseloomu tõttu mõeldav, mispärast väikelinnades, kus laatare mõju on suur, on raskendatud ka püsiaäridel kindlate hindadega müügisüsteemi läbiviimine. Ja lõpuks on osa, kuigi väike osa, kaupmeeskonnast veel teatud reservatsiooniga asjale suhtuv, suutmata öieti hinnata ajakohase kindlate hindadega müügi süsteemi tähtsust ja tarvilisust, millest on tingitud ka kindlatest hindadest kõrvalekaldumine momendi tehingute hu-

vides, mõtle mata selle suurt kahjutoovust kogu kaupmeeskonnale, kuuhu endastmõistetavalt ka ise kuulatakse. On aga täiesti selge ja ilmne, et sellased vaated kõige lähemal ajal selgitustöö jätkamisel peavad kaduma.

Parimaid tulemusi kindlate hindadega kauplemise aktsioon on annud pealinnas, kus mäiteks valimisriiete alal erialase ühingu kaudu kindlad hinnad on raudse kindlusega läbi viidud, samuti on tähtslepandavaid tulemusi saavutatud riidekaubanduses, jalanoudekaubanduses, kullasepaärides ja raadiokaubanduses.

Edasi tuleks märkida veel kaupmeeskonna organiseerimise küsimust väljaspool Kaubandus-tööstuskoda. Kuna mõnelt poolt oli avaldatud kartust, kas kaupmeeskonna organiseerimine toimub ka küllaldase järjekindlusega ja kindla süsteemi kohaselt, siis koja kaubanduslikud sektsioonid võtsid küsimuse kogu ulatuses käsile ja kaalusid põhjalikult kaupmeeskonna organiseerimise küsimust. Asuti seisukohale, et kaupmeeskonna organiseerimine peaks teostuma järgmistel põhimõtetel: iga kaupmees peaks kuuluma kahte organisatsiooni — oma eriala järgi üleriiklikku erialasesse organisatsiooni ja oma asukohta järgi kohalikku kaupmeeste seltsi. Üleriiklike erialaste organisatsioonide loomist tuleb soovitatavaks pidada ja kõigiti toetada. Mõlemat liiki organisatsioonide tegevus peaks kujunema võimalikult asjalikuks ja üleliigne ballast ja ilutsemine tuleks tegevusest kõrvaldada.

Veel tuleks puudutada kaupmeeste maakondlike päevade korraldamist, missuguseid eelmiste aastate eeskujul koos korraldasid II ja III sektsioon üle riigi maakonnalinnades.

Päevadel käsitleti kaubandusse puutuvaid majanduspoliitilisi päevaküsimusi, rõhutati kaupluse kultuuri ja teenimisoskuse tõstmise tarvet, propageeriti kindlate müügihindade süsteemi tarvituselevõtmist jne.

Järgnevalt vaatleme küsimusi, milledega esijoomes tuli tegelda tööstusel, nagu seda on palgapoliitilised ja sotsiaalpoliitilised küsimused.

Ainult tööstusse puutuvast küsimusist olgu tõstetud esile koja taotlused töötülide lahendamise korras õiglasemate ja kindlate printsiipide maksuvusele pääsmiseks.

Senise töö tulemusel, kus komisjoni otsusega palku tõstetakse automaatselt igale töölisele, on kahjuks palkade diferentseerumine ettevõtete suuruse järgi.

Palgatülid haaravad iga aasta ümarguselt kolmekümmend suuremat ettevõtet, ja tulemu-

seks on, et sundotsustega tõsteti palka vaid paremais tingimuses oleval osal kogu tööliskonnast.

Vastupidiselt praegusele olukorrale meie palgapoliitika üheks eesmärgiks peaks aga olema vahetõlkest tasandada ja palkade ühtlustamise kaudu kaandada palgakääride laienemist ettevõtete suurusrühmade alusel. Diferentseerumine palgaolustikus on mõeldav tööliste oskuse tasemel. Selleks, et seda vabrikule võimaldada, on tarviline, et palgatõstmine määratakse kogusummast teatud protsendina, mitte individuaalselt igale töölisele.

Edasi on astunud samme, et tööstuslike käitiste tööliskonna asutuste seaduse rakendamine ja tõlgitsemine toimuks sellaselt, et käitised ei peaks sundkorras pidama omal palgal isikuid, kelle tegevus otseselt riivab käitise huve ja kellega normaalne koostöö on võimatu.

Tähtsaimaks sotsiaalpoliitiliseks küsimuseks, mida koda on korduvalt arutanud, tuleb kahtlemata pidada haiguskindlustamise küsimust. Aastate jooksul see küsimus on ikka uuesti ja uuesti päevakorrale kerkinud ja koda on pidanud korduvalt läbi vaatama ja oma seisukoha avaldama selle õige kaugele ulatava küsimuse kohta. Seni ei ole ükski paljudest väljatöötatud haiguskindlustuse seaduse eelnõudest leidnud Vabariigi Valitsuse ega asjast huvitatud ringkondade poolehoidu ja nii on küsimus lõplikult lahendamata tänapäevani.

Väljatöötamisel oleva haiguskindlustuse seaduse eelnõu aluseks võttes töötas Kaubandus-tööstuskoda koos Rohuteadlaste Koja ja Arstide Kojaga välja põhimõttelised seisukohad haiguskindlustuse korraldamiseks, mis kõigi kolme koja poolt härra peaministrile esitati.

Nendes taotletakse kõikide kihi- ja parteiliste huvide tekkimise võimaluste kõrvaldamist, kõikide asjast huvitatute võrdset osavõttu kindlustuskassade tegevusest, asutakse seisukohal, et kindlustuskassade ülesandeks peaks olema vaid oma liikmeile ravi võimaldamine, kuna tegelik arstiabi korraldus olgu sellest lahutatud, ja veel tervet rida teisi põhilise tähtsusega küsimusi. Neid seisukohti on lubatud seaduse lõplikul koostamisel võimalust mööda arvestada.

Invaliidisuse, vanaduse ja perekonna kindlustamise küsimuses piirdui esialgu põhimõtteliste aruteludega, mis üldiselt kandsid vastavale seaduslikule korraldusele soodsat meeoleolu. Silmas pidades küsimuse suurt tähtsust ja ulatust ei tuleks rutata seaduse elluviimisega, vaid kõikidele vastavatele asutus-

tele ja ringkondadele tuleb anda aega küsimuse põhjalikuks ja üksikasjaliseks kaalumiseks. Väljatöötatav seadus peaks olema põhjaliku kaalumise viil ja koormised, mis seaduse elluviimine enesega kaasa toob, ei tohiks ületada meie majandusliku kankejõudu.

Kuna see väga laiaulatuseline küsimus ka Sotsiaalministeeriumis veel lõplikult ei ole selgunud, ei saanud ka koda siin lähematesse üksikasjadesse tungida.

Teistest sotsiaalpoliitilistest ja kogu ettevõtjaskonda haaravatest küsimustest olgu märgitud seisukohavõttud ja energiline tegutsemine äride ja kontorite töökorralduse seaduse ja selle alusel antud äride ja kontorite töötervishoiu määruse väljatöötamisel.

Kaubandus-tööstuskojal, kes nüide nende uute sotsiaalpoliitiliste korralduste vastu põhimõtteliselt kuidagi ei olnud, läks korda muuta töövõtjate poolt koostatud ja selle tõttu teatud ühe külgsusse kalduda ähvardavat eelnõu nii, et see hiljem maksmahakkamisel erilisi suuremaid raskusi suuremale osale ettevõtjaskonnast ei valmista. Raskem on küsimus selle seaduse alusel antud määrustes ettenähtud töötervishoiu tingimuste rakendamisega, kuna määrusest tingitud põhjalikke ümberehitusi kesklinna täisehitatud krundidel on raske teostada — äritegevuse eemaldamine tsentrumist jälle ei ole hästi mõeldav. Loodetavasti tuleb Sotsiaalministeeriumi kohta sellekohaseile ettepanekuile siiski vähimalt osaliselt vastu.

Ratsionaliseerimise alal on aruandeaastal koda ja ta ringkonnad mäidanud täit arusaamist töötades tihedas koostöös Majandusministeeriumi juures asuva Ratsionaliseerimise Komiteega. Erilisi edusamme on siin saavutatud tekstiil- ja põlevkivitööstuses. Teisest küljest on aga ratsionaliseerimisele pidurdavalt mõjunud seisukoht, mille järele ratsionaliseerimise kasud peaksid kuuluma vaid töölise ja tarbijaskonnale.

Välisurgude võitmise osas tööstussaadustele tuli kojal korduvalt astuda samme selleks, et kaubanduslepinguis saada eluõigust tööstuslikele saadustele ja rakendada tegelikku ellu põhimõte, et rahvamajandusele on igati kasulik oma maapõue- ja loodusvarasid ning loomulikke tooraineid eksportida poolvalmis- või valmissaaduste kujul kui toorainena. Siin peab aga tähendama, et põllumajandusringkondade surve turgude võitmiseks eramajanduslike tööstusharude arvel avaldus 1938. aastal tugevamalt kui varem.

Edasi leidis kojas põhjalikku arutelu tööstusliku kutseoskuse seaduse eelnõu.

Olgugi et tööstusliku kutseoskuse seadust ei saa pidada uueks seaduseks, vaid meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse muutmise seaduseks, tõi selle maksmapanek siiski endaga kaasa õige põhjalikke muudatusi, mis suguste juures peatumine viiks liig kaugele.

Üldse moodustasid nii tööstuslikku kui ka kaubanduslikku kutseoskuse puutuvad väga mitmesugused küsimused (koolide õppekavade läbivaatamised jne.) tähtsa osa koja möödunud aasta tegevusest.

Eesti laevanduse huvide kaitse ja selle majandusala arengu eest hoolitsemine on nõudnud kojal ka aruandeaastal rohket tööd.

Laevanduse krediidiküsimuses pööruti korduvalt Majandusministeeriumi ja Pikalaenu Panga poole, paludes uut pikaajalist madalaprotsendilist krediiti laevandusele ja laevanduse krediidid permanentseks muutmist.

Ühtlasi paluti nende laevanduse laenude % alandamist, mis on tehtud enne 1932. a. ja millele % tõsteti möödunud aastal 4-ajalt 7-mele. Ettevõetud aktsiooni tagajärjel on Laevanduse Laenufond nõustunud tasuma nimetatud protsentide vahe omalt poolt, milleks iga laevaomanik ise peab esitama vastava palve.

Ühenduses meremeeste seaduse muutmisega astuti koja poolt samme selleks, et muutmisele võetaks ka § 36, mis käsitleb laevapere liikme laevast lahkumise õigusi sõjaolhu ja taudi korral. Teedeministri ettepanekul võeti § 36 muutmisele ja küsimuse, kas teatav sadam on sõjaoltilik või taudikahtlane, otsustab tulevikus erapooletu riigiasutus.

Laevade kinnistamise ja registreerimise seaduse kehtimahakkaamisel koda palus võimaldada seniste laevade ülekandmisel vanadest laevade registritest uutesse registrida ja kinnistada allosanikele kuuluvad osad nende nimel tempelmaksuvabalt. Säärane ümberkinnistus nõuab kogu meie kaubalaevastikult kulu ca 60.000 kr. Pealegi on tähtendatud Eesti lipu all olnud laevade pealt juba tempelmaks tasutud. Ka mõjub kõigi osanike registreerimise ja kinnistamise nõue halvavalt väikekapitali paigutamisele laevadesse, muutes laevatihingute asjaajamise kohmakaks ja raskepäraseks. Kahjuks jäid koja taotlused selles asjas tagajärjeta.

Töötati välja uued Tallinna Sadama Kõrbed, millide koostamisel lähtuti sadamatao kiirendamise ja moderniseerimise tarbest.

Sadamatehaste küsimustes on koda astunud energilisi samme selleks, et tehaste doik-

kides ja basseinis olevail laevul võiksid töötada tööliised ka valjastpoolt.

Tööstuse, kaubanduse ja laevanduse kõrval tuli kojal aruandeaastal küllaldast tähelepanu osutada erapangandusele ja kindlustusasjandusele.

Panganduse eriküsimustest püsis ka aruandeaastal peavakorral valuutakitsenduste pehendamise, kuna need mõjuvad takistavalt erapankade tegevusele välisoperatsioonide alal. Koda on juba ammu nõudnud paralleelsete kitsenduste kaotamist, halvasti funktsioneerivate kliiringute lõpetamist ja riikidevahelist majanduslikku läbikäimist pidurdava raskepärase kompensatsioonisüsteemi revideerimist ning vabamat korraldust importõrde valuutanõudmiste rahuldamisel. Olukord ses suhtes paranes teataval määral 1938. aastal, kuna kahe kliiringu, nimelt Prantsuse ja Belgia, lõpetamise tõttu (1. detsembrist 1937 kaotas kehtivuse kliiringkokkulepe Prantsusmaaga ja 13. jaanuarist 1938 Belgiaga) avanes ka erapankadel võimalus tehnikus nende maadega.

Möödunud aastal kerkis üles ka krediit-asutuste seaduse muutmise küsimus. Kavetatud muudatused olid väiksema tähtsusega ja puudutasid peamiselt ühistegelisi krediit-asutusi.

Samuti võttis koda oma esindaja kaudu osa krediit-asutuste arvepidamise ja aruandmise määruste uuendamise kava kui ka arvekoja uute määruste arutamises.

Kindlustuse alal algas Majandusministeeriumis 1938. aastal suur kindlustusasjandusele põhilise tähtsusega töö, nimelt kindlustuslepingu seaduse väljatöötamine, millest koda algusest peale ellavalt osa võtab.

Maksundusküsimused on alati koja töös moodustanud ühe suure osa. Siin tuleks eeskätt nimetada ärimaksu seaduse kehtimapaneku seaduse eelnõu, mida koda põhjalikult kaalus, kuna selle eelnõuga mitmed teised seadused pidi muudetama. Nii pidi ajutine läbikäigumaks saama permanentse maksu kuju, kuid muudetakse sellaselt, et kõik turule tulev kaup ainult ühekordselt maksustatakse, s. t. kodumaa kaup tootja juures ja väliskaup importõri juures. Seega kaoks maksustamine 0,15%-ga. Samuti pidi kaduma väga ebaõiglase maks valdade heaks maal asuvatelt tööstustelt ja selle kompensatsiooniks pidi tõstetama omavalitsuste heaks minevat maksumäära mõne protsendi võrra. Koda esitas seaduse kohta rea soove ja ettepanekuid, kuid tulemused ei ole veel teada, sest vastav seadus on seni andmata.

Edasi kaalus koda Vabariigi Valitsuse kava äriettevõtete liigituseks põhiarimaksu määramiseks, mis teatavasti uue ärimaksu seaduse kehtimahakkamisel sünnib läbikäikude allusel. Koja seisukohad leidsid vastaval pool täielist vastuvõttu, kuid seni ei ole ka see küsimus veel lõplikult lahendatud.

Maksundusküsimuste juures ei saa mainimata jätta intressimaksu seaduse eelnõu. Viimases küsimuses tuli kojal olla eriti aktiivne, sest esialgse Majandusministeeriumi komisjoni eelnõu järgi oli kapitali protsentide maksustamine seatud õige laiale alusele, kuigi eelnõu eesmärgiks pidi olema vaid eestistada rahakapitalide tulude maksu seadust (OMS §§ 614—632). Nii oli eelnõus ette nähtud kindlaprotsendiliste väärtpaberite tuludelt vastava maksu tõstmine 5% -lt 12% -le, ka olid selle eelnõu järgi maksu alla pandud krediitasutuste poolt välismaale maksetavad rediskonto %, kontokorrent- ja muunimeliste võlaarvete ning laenatud kapitalide %, mida seni ei maksustatud rahakapitalide tulude maksuga. Ka oli eelnõu redaktsioon ebaõnnestunud. Kuna Kaubandus-tööstuskojas moodustatud erikomisjoni parandusettepanekud ei leidnud Majandusministeeriumi komisjonis tähelepanu, siis esitas koda majandusministrile märgukirja, milles olid näidatud intressimaksu seaduse eelnõu puudused ning oli juhitud tähelepanu kindlaprotsendiliste väärtpaberite maksu kõrgendamise ja väliskrediidi maksustamise sektori laiendamise ebasoovitavusele rahvamajanduslikust seisukohast. Ühtlasi palus koda võtta eelnõu täielisele ümbertöötamisele ning võimaldada kojal enda poolt seks määratud esindaja kaudu osa võtta sellest tööst. See Kaubandus-tööstuskoja soov leidis ka täitmist.

Uue maksukoorma oleks toonud koja ringkondadele tööstus- ja majandusõpilaste koolide fondi põhimääruse kava. Kutsehariduslike õppeasutuste seaduses on ette nähtud fondi asutamine tööstus- ja majandusõpilaste koolide (õhtukoolid) varustamiseks ruumidega, õppeabinõudega jne. Selle fondi põhimääruse kava koostamisel Haridusministeerium asus seisukohale, et nende koolide ülalpidamise kuludest osa peaks langema otseselt tööstuse ja kaubanduse kanda, kuna nad valmistavad ette tööstuses ja kaubanduses töötajaid. Sellele vastavalt oli kavas koormata fondi heaks tööstust ja kaubandust lisamaksuga, kas 5% suuruses põhiarimaksust või 1% suuruses nii põhi- kui ka lisarimaksust.

Koda asus seisukohale, et tööstuse ja kaubanduse koormamine erimaksuga ei ole põhjenda-

tud, kuna kutsehariduse omandamise võimaldamine on samuti kui üldharidusegi võimaldamine riiklik ülesanne ja selleks tarvisminevate kulude katmiseks tuleks leida võimalusi riigi juba olemasolevatest sissetulekutest.

Põhimääruse kava jäigi ellu viimata.

Lõpuks olgu märgitud kojas toimuv ulatusealine ettevalmistav töö maksuseaduste kodifitseerimiseks.

Vabariigi Valitsuse korraldusel asuti 1938. a. esimesel poolel maksuseaduste kodifitseerimisele. Selleks moodustati Maksupea-komitee juure maksuseaduste kodifitseerimise komisjon, Maksupea-komitee esimehe eesistumisel, kuhu peale valitsuse esindajate kuuluvad Kaubandus-tööstuskoja, Põllutöökoja, Majaomanikkude Koja ja Ühistegevuskoja esindajad. Läbivaatamisel olid: ärimaksu seaduse muutmise seadus, ärimaksu seaduse kehtimapaneku seadus, läbikäigumaksu seadus, intressimaksu seadus, trahterimaksu seadus ja maksustamise korraldamise seadus j.t. Nende seaduste läbivaatamisega ei jõutud 1938. a. lõpule ja see töö kestab 1939. a. edasi. Ettevalmistustööde tegemiseks loodi koja juure erikomisjon.

Kodifitseerimisega ühes tehti läbivaadatud maksuseadustes terve rida parandusi ja muudatusi, millega muudeti neis asetleidnud korraldused, vastukäivused ja puudused. Kodifitseerimise komisjoni töö ei ole lõplik töö, vaid komisjoni ettepanekud lähevad majandusministri kaudu Vabariigi Valitsusse ja sealt edasi Riigikogusse, kus sellele kõigele antakse kaju ja sisu. Nii on siinkohal varajane märkida selle töö tulemusi. Kuid seegi, et kõik maksuseadused koostatakse ühte ühisesse seadusköitesse, et luuakse kõikidel maksualadel ühine protsessikord ja karistusnormid võimalikult ühtlustatakse, on suur samm edasi, mis kergendab nende seaduste käsitamist ja nende järgi asjaajamist.

Seega on eespool puudutatud koja tegevust üldjoontes, märkides ära vaid tähtsaimaid ja suurema ulatusega küsimusi. Peale nende tuli kojal täita veel rida ülesandeid, mis on koja seaduses otseselt loetletud, kuna teised kerkisid üles *ad hoc*. Esimeste hulgas tuleks märkida äride registri pidamist, kaubanduslike tavade ja mõistete selgitamist ning registreerimist, vahetõttu korraldamist ning kaubanduslike ja tööstuslike ettevõtete liikumise kohta statistika koostamist, mis avaldati koja häälekandjas.

Veel olgu loetletud rida üksikuid küsimusi, milledega kojal tuli tegelda:

Ärindus- ja kaubanduskeskkoolide ja majandusõpilaste koolide õppekavade küsimus.

Kaubandus-tööstuskoja 1938. a. üldine tulude ja kulude aruanne.

Tulud

Kulud

Ülejääk 1. jaanuari 1938. a. peale . Kr. 103.727.09

Sisse tulnud 1938. aastal:

1. Eelmiste aastate maksudest . Kr. 36.991.68
2. 1938. a. maksudest . . . Kr. 145.292.55 182.284.23
3. Protsentidest jooksvatelt arvetelt 2.260.74
4. IV järgu kaub. ettevõtete maksudest. 180.16 184.725.13

Palgad	Kr. 69.344.75	
Kantseleikulud	" 9.761.30	
Sõidukulud	" 4.367.60	
Vallasvara muretsemine	" 739.41	
Raamatute muretsemine	" 636.11	
Juriidiline abi	" 4.800.—	
Majapidamine	" 5.251.94	
Koja Teataja kuludeks	" 3.239.18	
Kaupmeeskonna organiseerimise kulud	" 2.947.19	
Mitmesugused toetused	" 2.625.—	
Arstiabi ametnikele ja teenijaile	" 2.573.13	
Esinduskulud	" 1.604.82	
Ettenägemata kul.	" 5.301.96	
Ametn. toetusk.	" 2.155.20	
Rahvusv. Kaubanduskoja maksud	" 891.75	
Rahvusv. Tööandjate organisatsiooni maksud	" 1.223.79	
Pensionikapitalim.	" 10.211.50	
Tartu osak. kulud	" 5.253.44	
Pärnu "	" 3.331.47	
Narva esind. "	" 1.612.81	
Rakvere ja Virumaa es. kulud	" 1.298.90	
Viljandi es. kulud	" 1.937.13	
Valga-Tõrva esinduse kulud	" 1.174.37	
Võru-Petseri esinduse kulud	" 819.39	
Saaremaa es. kulud	" 1.406.86	
Petseri büroo "	" 658.15	145.077.15
1. Maksetud stip.	" 4.600.92	
2. Tartus omand. krundiga seoses olevad kulud	" 6.051.05	
3. Remondikulud	" 3.494.78	
4. Dir. M. Hurt'i matuse ja dir. E. Virgo surmaga seoses olevad kulud	" 1.500.34	
5. Rahvusv. Kaubandusk. presidendi ja peasekret., Belgia-Eesti ja Stettini Kaubandusk. esind. vastuvõtu kul.	" 1.425.09	
6. Kantud erikapitali arvele kaupmeesk. erifondina, mis 1937. a. jäi eraldamata	" 5.000.—	22.072.18 167.149.33
Ülejääk 1939. a. peale		121.302.89

Kr. 288.452.22

Kr. 288.452.22

Keskmiste puhtakasu protsentnormide läbi-vaatamine.

Äride vaateakendel hindade sundusliku välja-paneku küsimus.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse täiendamine.

Euhkru impordi küsimus.

Värske puuvilja sisseveo korraldamise küsi-mus.

Kaubanduslikus vahetalituses soovimatute lülide küsimus.

Riigiviina müügi korraldamise küsimus.

Näituste ja messide küsimused.

Laevaõnnetuste uurimise ameti seaduse eelnõu.

Alatiseks jooksvaks koja tööks oli nagu eel-mistelgi aastatel protestitud vekslite kuunime-kinjade väljaandmine, protestitud vekslite re-gistri pidamine, veksliprotesti mitteamvestamise palvete läbivaatamine ja sellega seoses olev kir-javahetus. Ka koostati 1938. aastal kahe eel-mise aasta kestes veksliteid protesti lasknud isi-kute ja firmade nimekirja.

Koja keskasutuse kõrval täitsid kohtadel neile antud ülesandeid koja osakonnad ja esindu-sed, lahendades ühtlasi kohaliku tähtsusega kaubandusse, tööstusse ning laevandusse puutu-vaid küsimusi.

Kaubandus-tööstuskoja bilanss

31. detsembril 1938. a.

A K T I V A

P A S S I V A

Kassa	Kr.	996.80
Pangad	"	110.428.88
Deebitorid	"	6 022.42
Avansid:		
a) Osak. ja esind.		
avansid	Kr.	2.164.64
b) Postikul. avanss "	"	42.70
"	"	2.207.34
Kautsjonid	"	727.—
Kindlustused	"	500.—
Kinnisvara	"	162.750.—
Vallasvara	"	101.400.08
Üleminevad summad	"	40.301.64
	Kr.	425.334.16

Koja tagavarakapital	Kr.	121.302.89
Koja erikapital	"	5.000.—
Äride registreerimine	"	734.93
Protestitud vekslite nimekirjad	"	7.21
Kinnisvarade ekspluateerimine	"	1.801.68
Kreeditorid	"	204.80
Tagasimaksud	"	392.47
Kindlustuste kreeditorid	"	500.—
Varanduste kapital	"	264.150.08
Üleminevad summad	"	31.240.10
	Kr.	425.334.16

Pearaamatupidaja: (allkiri)

Juhatuse esimees: (allkiri)

Juhatuse liikmed: (allkirjad)

Kaubandus-tööstuskoja revisjonikomisjoni koosolek 23. mail 1939. a.

Koos olid härrad A. Kõva, J. Semmiste ja V. Kesker.

Koja juhatuskirja § 33 põhjal oli koosolek otsusvõimeline.

Revisjonikomisjon vaatas läbi 1938. a. aru-anded, võrreldes neid raamatute ja dokumenti-dega ning tehtud sissekannetega raamatuisse ja tehes katsetisi võrdlusi dokumentide ja sisse-kannete põhjal. Kõikide kulutuste kohta on ole-mas vastavad dokumendid, mis on kooskõlas raamatute ja sissekannetega.

Lõppbilanss on 31. detsembril 1938. a. koos-tatud tasakaalus kr. 425.334.16.

Žurnaali läbikäik ühes algus- ja lõppbilansiga on kr. 2.277.416.99.

Revisjonikomisjon vaatas üle kassa seisuga sul-rahas 23. mail s. a., kusjuures ta leidis, et sul-raha kassas vastab kasaraamatu 23. mai s. a. peale väljaviidud saldole kr. 487.65. Üldse on raamatud puhtalt ja korralikult peetud.

Esimees: A. Kõva.

Liikmed: Joh. Semmiste,

V. Kesker.

Palkade nivelleerimise tegelikke võimalusi

Töörahu saavutamise asemel peetakse töötülide õhutamist seadusepäraseks nähtuseks!

Majandusminister härra L. Sepp käesoleva aasta riigieelarve vaidluste kõnedes rõhutas korduvalt praegusele ajale kohaseid töötülide lahendamise poliitika sihtjooni, kriipsutades eriti alla, et töötülide lahendamise komisjon peaks piirduma tööpalkade nivelleerimisega. Sunduslikule töötülide lahendamise süsteemile on kõikjal iseloomulik, et selle abil püütakse tervema olukorra saavutamiseks kahandada „palgakääride“ avardamist. Sihiks on — jõuda niikaugemale, et ühel ja samal tööalal töötajail oleks ikõigil enam-vähem ühesugune palk. Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja, et iga palga ümberkorralduse juures osutuks võimalikuks madalamapalgalisi aidata järele sama töörahu kõrgemapalgalistele ja ka käitises endas liig teravad ja sageli ebaõiglased palga erinevused kaotada.

Seda majandusministri poolt õigeekspeetud suunda aga töötülide lahendamise komisjon oma otsustes kuigi suurel määral ei rakenda. 1938. a. jooksul töötülide komisjonis lahendatud 22-st palganõudmistega seotud töötulist kuulus 16 ettevõtet maksetud palkade taseme alal oma tööstusharu tippudesse. Et palkade tõstmised teatud ettevõtete valimikus on perioodilised ja seadust on tõlgitatud nii, et uut töötüli võib algatada enne kui endine sundotsus on lõppenud, on paratamatult tulemuseks „palgakääride“ pidev avardamine. 1937. a. oli olukord sellane, et suuremais ettevõteteis teenisid mehed 30% ja naised 40% enam kui väiksemis käitises. 1929. a. oli aga teenistuse vahe ettevõtete suurusrühmade alusel meestel 21% ja naistel 25%. Selgituseks olgu ka näide puuvillatööstusest, kus üksiteisele järgnevate sundotsustega on Narvas 2 telje kangrute palk kruvitud pisut kõrgemale tasemele kui Tallinnas, kuigi Narva on elumaksumuselt ca 15% odavam rajoon kui Tallinn.

Kergib küsimus, kas meie sunduslik töötülide lahendamise poliitika püüab rakendada abinõusid, et saavutada palkade nivelleerimist ja selle kaudu töörahu. Töötülide lahendamise komisjon peale varemaste aastate paari erandi ei ole omaks võtnud palga tõstmise viisi, mille järgi palga tõstmine töötüli korral sünniks pausaaalselt, s. o. teatud protsendina vabriku tööliskonnale maksetavast palkade kogusummast. Pausaaalne palgatõstmine on ainuke õiglane viis, kuidas tegelikkuses saadakse teostada palkade nivelleerimist.

Käitise juhatusel jääb sellase palgatõstmise

juures võimalus parandada madalamapalgaliste töötaasu ja tõsta palka ka nendel töölilistel liikidel, kes võrreldes teiste töölilistega või samas tööstusharus teiste käitiste töölilistega on suhteliselt halvemates teenistustingimustes. Sellasele palgatõstmise viisile on toodud vastuväiteks, et palga tõusu teostamist ei saavat kontrollida tööinspeksioon ja töölisnõukogu. See ettekääne on liialt läbibipaistev, et omada praktilist väärtust. Tööinspeksioonile ei teeks erilisi naskusi nõuda pausaaalsest palgatõstmisest tabatud ettevõttelt otsuse kehtimahakkamise tähtpäevale järgneval palgapäeval aruannet, milles olgu palgarollis seivate tööliliste juures näidatud, missugused tööliliste liigid ja kui palju on palka juure saanud. Lisatud palga kogusumma peab loomulikult vastama komisjoni otsusele. Et tööstur hiljem saaks siin kuidagi omavolilisi muudatusi esile kutsuda, see karitus on asjatu. Järelevalvet teostavad praeguse süsteemi juures töölised ise, ja erilise agarusega käitise nõukogud.

Küsimuse nael, milks pausaaalne palgatõstmine viis, hoolimata selle õiglusest ja praktilisest rakendamise võimalusist, ei leia kasutamist, asub kahjuks hoopis mujal. Lihltsaimgi arvestus näitab, et igale töölilisele ühtlase protsentuaalse palgatõstmise viisiga ei saavutata kunagi palkade nivelleerimist ega palgakääride kahanemist. Miks aga eriti soovitakse ühtlast protsentuaalset palgatõstmist, sellele annab teatud viisil vastuse Tööliskoja poolt ilmunud „Töölisvanema ja kutseühinglase käsiraamat“. Teoses, mille kandvaime osa on juhtnõõride andmine töötülide tekitamiseks ja streikide läbiviimiseks, on eriti toonitatu, et töötülide õhutamine ei ole karistatav eksimus ja et seda loetakse seadusepäraseks. Selle käsiraamatu vaim näitab, et töölisjuhtkond ei ole enesele eesmärgiks seadnud töörahu saavutamist, vastupidi — soovitatakse töötülisid organiseerida kõikide vahenditega, mida olemasolevad seadused kuidagi võimaldavad. Loomulikult siis ei olda huvitatud palkade nivelleerimisest ja õiglastel alustel arvestamisest, vaid püütakse protsentuaalse palgatõstmise abil kord ühes, kord teises keskusel „palgakääre“ teravdada, tekitada pinget, rahulolematust palgaoludega, et saada uut süütainet järjekordseteks töötülideks.

Kogu palgapoliitikaale töölisjuhtide poolt sellase kallaku andmine on allakriipsutamist vääriv ega ühtu selle üldise suunaga, mis soovib töörahu rakendamist palgaolude õiglase korraldamise kaudu.

SKS.

Maksustamisotsuste ümberotsustamine

R. B.

II.¹⁾

Kui maksustamisotsuseid, mis on rajatud n.-n. õiglasele hindamisele, uue ja veel õiglasema hindamise alusel hakatakse ümber otsustama, siis tekiks ebamäärane ja maksukohuslasele äärmiselt kardetav olukord. Ari- ja tulumaksude alal võib Maksude Talitus paluda maksustamisotsuste ümberotsustamist 5 aasta jooksul.²⁾ Üks maksukomisjon, kes, ütleme, töötas 1935. aastal, hindas kaupmees X aastase läbikäigu naiteks 10.000 krooni peale, järgmine maksukomisjon, kes töötab, ütleme, 1939. aastal, võib oma arusaamise järgi sama kaupmehe 1935. a. läbikäiku hinnata 20.000 krooni peale. Kumb hindamine on siin siis õiglasem?

Nagu teada, oleneb läbikäikude hindamine ja maksu määramine suurelt osalt maksukomisjoni esimehe, maksuinspektori, subjektiivsetest omadustest ja vaadetest, tema arusaamisest ja moraalist; ühel ametnikul on need kõrgemad, teisel madalamad. Ei ole midagi lihtsamat kui see, et üks ametnik hakkab oma eelkäija vigu otsima (kas või oma karjääri huvides), ja selleks on parim moodus oma eelkäija poolt tehtud otsuste ümberotsustamisi nõutada. Erakorralise püüdlikkuse juures võib ju mõningaid niite leida, mida harutama hakata. Kui siis ümberotsustamise küsimus siin lihtne oleks, siis ei saaks kuidagi imestada, kui mõnes maksuajaskonnas mõni erakordselt agar maksuametnik oma eelkäijate poolt viie aasta jooksul tehtud maksustamisotsused paluks võtta ümberotsustamisele, sest tema hindamise järgi peaksid läbikäigid olema märksa suuremad kui seda on hinnanud tema eelkäija.

Missugusesse seisukorda aga oleks asetatud sellega maksukohuslane?

Ta ei võiks ialgi olla kindel, kas tema maksustamise asi on nüüd lõpetatud, kas maks oli määratud lõplikult või on paari-kolme või koguni viie aasta pärast tulemas veel uus maksustamine. Ta peaks kartma ja värisema nagu mõni kurjategija, kel on raske kuritöö hingel, mille avalikuks tuleku eest ta hirmu tunneb. Antud juhtumil ei ole aga maksukohuslasel mingit süüd, kuna maksukomisjon on maksusta-

misel tema poolt esitatud andmed kõrvale heitnud, ise hinnanud tema tegevust ja läbikäiku ning vastavalt määranud maksu. On komisjon ise oma andmete alusel, millede kogumiseks ja kontrollimiseks tal olid kõik võimalused, ühe või teise otsuse langetanud, siis ei tohiks olla komisjoni esimehel või tema järeltulijal enam õigust nõuda selle otsuse muutmist.

Vastupidise seisukoha juures võiks Eesti riigi peale paar agarat maksuinspektorit ametisse panna, kes viie aasta vältel kõik maksuasjad uuesti läbi vaataksid ja nende ümberotsustamist paluksid. Riigikassa seisukohast oleks see vahest kasulik, kuid õigluse mõiste järgi lubamatu.

Seepärast määrabki seadus ära kindlad juhtumid, millal maksuamet Maksude Talituse direktori kaudu võib paluda maksuasjade ümberotsustamist. Need juhtumid on, nagu juba eelmises kirjutuses mainisin, kas täiesti uute asjaolude ilmsikstulek või jälle, kui selgub, et teade või muu tõendus, millele otsus rajati, oli vale.

Hindamise tulemused ja lahikuminekid hindamistes ei ole kunagi uued asjaolud. Käitise oli olemas, käitise omanik andis seadusega nõutava teatelehe (deklaratsiooni) ühes andmetega, mis tal olid ja mida ta teadis. Komisjoni esimees kontrollis maksukohuslase (käitise omaniku) teadaannet ja andmeid ning kogus omalt poolt juure täiendavaid andmeid (vähimalt pidi ta seda tegema; kui ta seda ei teinud, siis on see tema süü) ja komisjon hindas kõigi nende andmete põhjal (mis muuseas peavad leiduma asjatoimetuses) käitise läbikäigu. Kui nüüd ka aastate möödudes hakatakse uuesti arutama sisseostu andmeid või muud säärast, siis ei ole siin tegemist uute asjaoludega, kuna tähtsaimaks asjaoluks oli komisjoni hindamine, mis on olemas ja on asjatoimetuses märgitud. Ega hindamisi saa aastate pärast tagantjärele toimetada ja uus hindamine ei ole iseenesest veel uus asjaolu.

Ei muuda seisukohta ka see, et maksukohuslase poolt antud deklaratsiooni andmed ei olnud täpsed, olid puudulikud või koguni valed. Kui maksustamine oleks toimunud selle deklaratsiooni alusel, s. o. kui deklaratsiooni andmed oleksid komisjoni poolt tõelistena võetud arvesse, siis muidugi on seaduslik põhjus ümberotsustamist nõuda, sest dokument või teade,

¹⁾ Algus „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ nr. 12 1939.

²⁾ MKS § 107.

millele otsus rajati, osutus valeks ja see asjaolu ei olnud maksustamisel teada.¹⁾

Kui aga maksukohuslase deklaratsioon juba algusest peale kõrvale heideti, teiste sõnadega — mitteusutavaks tunnistati, mis uus asjaolu see siis veel on seda aastate pärast valeks tun-

nistada? Vale oli ta ju algusest peale ja see oli komisjonil juba esimesel maksustamisel teada.

Missugusel juhtumil võib aga deklaratsiooni valeks tunnistada, sellest jargmises numbris.

Kuidas kaitsta ennast, oma kodu ja vara õhu- ja gaasirünnakute vastu

A. Vanema

(Jarg)

Teiseks oluliseks momendiks enesekaitset on õhu- ja gaasidistsipliin. Sest suuremaks vaenlaseks kui vaenlase lennukid ja pommid on elanike ebaotstarbekas käitumine ja paanika ja segadus õhurünnaku ajal.

Elanike õiget ja otstarbekat käitumist ning õhurünnakute puhuks ette nahtud juhiste täitmist elanikelt nim. elanike õhu- ja gaasidistsipliiniks.

Õhu- ja gaasidistsipliini all tuleb mõista: elanike teadlikku suhtumist õhu- ja gaasiohu iseloomusse ja suurusse, elanike kindlat veendumust selles, et ohtu on võimalik vältida ja vähendada vaid vastavate korralduste ja juhiste täpse täitmise läbi, tahendatud juhiste põhjaliku tundmist ja sisemist kohusetunnet talitada nende juhiste järgi õhu korral.

Õhu- ja gaasidistsipliin hakkab kehtima täies ulatuses asulas, kui antakse õhualarm, ja lõpeb, kui õhuoht on möödunud, õhukallaletungi kahjulikud tagajärjed kõrvaldatud ja kõik on saadud uuesti korda ja kaitsevalmis korduda võiva õhurünnaku puhuks.

Õhu- ja gaasidistsipliini saavutatakse vastava selgitustööga, väljaõppega ja praktiliste harjutustega. See on mõjuvaimaid kaitseabinõusid õhu- ja gaasiohu vastu; see on kindel ja vankumatu alusmüür, millele tuleb rajada kogu Kõ organisatsioon ja tehnika. Tähelepanekud mitmesuguste loodusõnnetuste, nagu maaväringute, uputuste ja teiste katastroofide puhul, on näidanud, et vahetult loodusejõudude toime läbi summasaanute ja vigastatute arv on olnud sageli mitu korda väiksem kui paanikasse sattunud inimeste mõtlematu tegevuse läbi sunnitatud ohvrite arv. Sõjaaegsete õhu- ja gaasirünnakute, samuti ka rahuaegsete gaasikatastroofide teadumused tõendavad vankumatult õhu- ja gaasidistsipliini suurt mõjusust kahjude vähendamisel.

Õhudistsipliini reeglid jagatakse 3 ossa: Käitumiseeskirjad 1) õhualarmi puhul, 2) õhurünnaku ajal ja 3) pärast õhurünnakut.

Näiteina õhudistsipliini nõudeist ja reegleist toome siinkohal õhualarmiaegseist käitumisreeglidest osa tähtsaimaid:

1) Levitada alarmitaadet kogu elamus, et kõik korterite ja maja elanikud oleksid sellest teadlikud. Pärast alarmitaadet levitamist kinnitada maja külge välisukse kohale vastav tähis (lipuke), et KÕ kontrollpost näeks, missuguseis elamus on alarmitaadete vastu võetud ja edasi antud.

2) Elamu KÕ tegevkonkondlasi võtta kiiresti oma isiklik kaitsevarustus (g-torbikud j. t.), saada korda oma tegevusvahendid ja asuda ette nahtud kohtadele oma ülesannete täitmisele (tulevalvur pööningule, esmaabiandja varjendisse, korrapidaja elamu välisuksele jne.).

3) Pimedal ajal elamus kustutada kõik liigsed valgustustuled ja tihedasti katta kõik valgustatud ruumide aknad, juhul, kui pimedus pole teostatud juba vastaval korraldusel enne õhualarmi.

4) Ei tohi tonnata tänavaile ega minna ustele või akendele jälgima vaenlase lennukid ja nende tegevust. Uudishimu tähendab surma.

5) Sulgeda aknaluugid. Aknaruudud on juba varem kleebitud üle ristamisi 5—10 cm laiuste paberiribadega pommi lõhkemisel tekkiva õhusurve toimel purunemise vastu. Luukide puudumisel aknad avada pommitamise ajaks ja sulgeda kohe pärast pommitamise lõppu.

6) Põlevad tuled küttekoldeis (pliidid, ahjud, katlad jne.), priimused jne. otsekohe kustutada tulekahjude vältimiseks ja toiduvalmistamine katkestada.

7) Kõik vannid ja nõud korteris täita veega, mis on vajaline küllaldaseks tagavaraks tulekahju kustutamiseks ja mürkärastamiseks ka sel

¹⁾ MKS § 99 p. 2.

juhtumil, kui veevärgist ei saada enam vett veevargi või torustiku purustamise tõttu. Veega taidetud ämber asetada korteriuksesse kõrvale.

8) Need elanikud, kel ei ole täita erilisi ülesandeid majas õhurünnaku ajal, ja kelle KÕ kaitsetegevus ei nõua viibimist varjendist väljaspool, riituvad soojalt ja lahevad majaanike jaoks sisse seatud varjendisse või gaasikindlasse ruumi, kus tuleb käituda rahulikult ja täita vastuvaidlematult KÕ juhi, varjendi vanema ja varjendi üldkorra juhiseid ja nõudeid. Sinna viiakse ka lapsed ja talutatakse raugad ning haiged. Lastele ja haigeile tuleb kaasa võtta sooje tekke ja riideid, piima ja toitu. Ei tohi unustada ka mõnd lemmik-mänguasja.

9) Enne korterist lahkumist paigutada kõik lahtised esemed kappidesse, laegastesse, kohvritesse ja kastidesse. Suuremad esemed ja korteri sissesecade väärtuslikumad osad kaetagu kinni vanade riidetega, presendiga, kottidega, paksu paberiga jne. Toiduained pandagu võimalikult õhukindlasesse pakendisse (pärgamentpaber, riie, kast, purk). Seda tehakse kaitseks keemiliste rüüandainete, tule ja kustutusvee vastu.

10) Korterist lahkudes kustutada kõik valgustuled, keerata välja elektrivoolu kaitsekorgid, sulgeda vee- ja gaasikraanid. Korteriuks jätta lukustamata, et maja KÕ juht või tulevalvurid pääseksid tarbe korral korterisse.

11) Lahkumine korterist sündigu kiiresti ja korrapäraselt ning kõik vajalised esemed tuleb kaasa võtta. Korteris ei tohi asju ja sisseseadet laokile jätta. Selleks tuleb koostada kava ja tööjaotus korterielanike vahel, et ei tekiks õhualarmi ajal segadust ja peataolekut. Iga korterielanik teadku, mis on tema ülesandeks toimetada õhualarmi puhul korteris ja mida võtta kaasa varjendisse. Varjendisse kaasavõetavad asjad olgu käepärast valmis, et poleks vaja otsimisega aega viita.

12) Kui õhualarmi ajal viibib inimene väljaspool kodu, nii et pole enam võimalik koju jõuda, siis otsida varju ligemas avalikus üldvarjendis või mõnes lähemas majas, viimase varjendis või gaasikindlas toas või hädakorral tugevama konstruktsiooniga ruumis (trepikoda jne.)

13) Tänavalt, avalikult platsilt, jaamahoonest, seisvalt rongilt ja turult nii müüjail kui ostjail lahkuda, otsides varju lähimais üldvarjendis või ümbruskonna majades p. 12 kirjeldatud viisil.

Vabas looduses ei tohi koguneda salkadesse, vaid minna laiali ja heita pikali mõnessa varjulisse kohta võimalikult üksikult.

14) Kinost, teatrist või muust rahvarikkast lõbustus- või kogunemiskohast ei tohi tormata üle-

peakaala rünnaku peata oleks tänavale, vaid tuleb rahulikult täita vastava lõbustuskoha juhatuselt publiku kaitseks välja töötatud juhiseid.

15) Mitte pead kaotada. Säilitada rahu ja enesekindlus ning käituda rahulikult, külmavereliselt ja kõigi käitumisreeglite kohaselt.

Samuti on reegleid õhurünnaku aegseks tegevuseks, gaasiohu korral ja pärastrünnaku aegseks tegevuseks, missugused tuleb täita enda ja oma kaaskodanike kaitse ja abistamise huvides.

Oluliseks ja tähtsaks tuleb lugeda tulekaitse tegevust oma kodu ja vara kaitsmisel. Suurendatud tuleohtu põhjustab sõja korral süütepommide kasutamine vastase poolt, kuid ka paljude elanike poolt tulekahjusid põhjustavad ja kergendavad tegurid. Ka on tulekahjude vastu võitlemine raskendatud tuletõrje ja kustutusriistade vähesuse ja hävimise tõttu sõja korral. Tuletõrje read on hõrendatud mobilisatsiooni tõttu. Seejärel tuleb organiseerida elanikest maja tulevalve ja täita tulekaitseks vajalised juhised ja nõuded elamus.

Profülaktilisteks tulekaitsecabinõudeks elamus on: 1. põõningu ja tulemuiride korrastamine tulekaitse tehniliste nõuete kohaselt, 2. elukorteritest ja teistest ruumidest kergesti süttivate ainete (põletismaterjal, petrooleum, bensiin jne.) suurte tagavarade eemaldamine, 3. elamute juures ja elamuis olevate tulekustutusvahendite ja -seadmete (tuletõrjekraanid, -voolikud, -redelid, vesikud jne.) korrashoid, 4. elektrivoolu seadmete, küttekollete, suitsujuhtmete ja soojade müüride nõuetekohane korrashoid, 5. põõningul ja suuremates majades ülemistes majakordades trepikodades õhuohtlikul ajal koduste tulekustutusvahendite hoidmine, 6. õhualarmi korral tuletegemise lõpetamine ja tule kustutamine tulekolleis (pliit, ahi, katlad jne.), 7. korterist lahkudes valgustusgaasi peakraani sulgemine, 8. lahtist tuld ei jäeta valveta.

Põõningute korrastamise all tuleb mõista põõningute puhastamist kergesti süttivast ja kustutustööd takistavast või raskendavast kolist. Vajaline on ka laudvaheseinte ja sulgude kõrvaldamine põõninguil, sest need takistavad ülevaadet ja tuletõrjajate liikumist ning tööd.

Tuleohtlike puukonstruktsioonide immutamine keemiliste leegikaitsevahenditega või nende katmine leegikaitsevõõpadega vähendab tunduvalt süttimisohu.

Isegi lupjamine vähendab märgatavalt süttimisohu. Sisepääsu lähedusse valmis panna kodusused tulekustutusvahendid: ämberprips (hüdropult) 5 m pikkuse voolikuga, paar pange, paar labidat, paari meetri pikkuse varrega liivaküh-

vel, kirves, kang, tulehaak, luud, latern, voodilinasuurune riie, suurcm nõu vcega ja kast kui va liivaga. Liiva on otstarbekas hoida ka 10—20 kg suurustes kottides. Tulevalvurile valmistada kindlustatud valveasukoht liivakottidest pööningu sissekäigu lähedusse, ühtlasi pidades silmas tulevalvuri vaba vaatevõimalust pööninguruumi igas suunas.

Pööningu põrand katta 3—5 sm paksuse liiva või tuhakihiga. Tuhka kasutada katmiseks nõrga konstruktsiooniga või vanade lagede korral.

Uutes ehitatavates majades saavutatakse tulekindlus tulekindla lae ehitamisele kõige ülcmisclc majakorrale, mis horisontaalse tulemüüriina kaitseb tule vastu teisi, allpool olevaid maja-kordi.

Oma kodu hoonete ja vara hävimist kahjutule läbi võivad elanikud vältida vaid sel teel, kui kogu elanikkond on organiseeritud võitluseks süütepommide ja kahjutulede vastu ning iga elanik võtab ise osa oma kodu või maja tulekaitse tegevusest. Igas elamus tuleb organiseerida maja tulevalve, kelle ülesanded on: 1. tulevalve pidamine pööningul ja muudes tulcohtlikes kohtades õhukallaletungi ajal, 2. süütepommide kahjutuks tegemine ja süütepommide läbi või mõnel muul viisil tekkinud tulepesade ning väiksemate põlengute kustutamine, 3. kõigi kohalolevate majaanike organiseerimine võitlu-

seks omal krundil või selle vahetus naabruses tekkinud kahjutule vastu, 4. inimeste ja varade päästmine põlevast hoonest, päästetud varade ning põlengukohtade valve omal krundil.

Keskmise suurusega maja pööningule on tavaliselt vaja tulevalveks panna 2 tulevalvurit, kummassegi pööninguotsa üks. Tulevalvuri isikliku varustuse moodustab presendist või puldanist ülikond, samast materjalist kindad, gaasitorbik ja teraskiiver.

Hädavajaline on kindel ühendusepidamise võimalus pööningul olevate tulevalvurite ja maja kaitseruumis olevate inimeste ning clamu KÕ juhi vahel.

Niisama oluline kui tulevalve on clamus hädavajalise esmaabi korraldamine, mis toimub clamus olevas gaasikindlas ruumis või varjendis. Abistajaiks valitakse maja elanikkonnast sobivad isikud. Kõnelemata sõja ajast on ka juba rahu ajal vajaline vastav korraliku ja küllaldase eisuga esmaabikapike või -paun igas kodus, mida sõja ajaks tuleb täiendada ründeainetega mürgitatute mürkärastamiseks ja neile esmaabi andmiseks.

Peale tulekaitse- ja esmaabitegevuskondade osutub oluliseks elamus luua majaanikest veel korrapidamise, vaatluse, side-, gaasiluure-, mürkärastamise ja päästeremont-tegevukondi ning need varustada kõige vajalisega, et nad oleksid võimelised täitma oma ülesandeid ja kohustusi.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt

Kaubandus-tööstuskoja pea- koosolek 21. juunil 1939.

Peakoosoleku avas koja nõukogu esimees J. Silver. Koos oli 61 koja liiget ja koosolek oli seega otsusevõimeline.

Presiidiumi valiti: juhatajateks Jüri Kodres, Violdemar Tamman ja Julius Teär; sekretärideks Villem Kuusloo ja Oskar Kapsi.

Koja esimees J. Puhk andis kokkuvõtliku ülevaate koja tegevusest 1938. aastal, märkides oma kõne lõpus, et praegu veel on raske ennustada Eesti majandusolude kujunemist käesoleval aastal, kuid võib rahuldusega konstateerida, et aasta esimesed viis kuud märgivad majanduses teatud elevust, kusjuures meie väliskaubanduse bilanss osutus nende kuude vältel üllatavalt aktiivseks.

Edasi kinnitas peakoosolek koja 1938. a. rahalise aruande.

Koja koosseisust lahkunud nõukogu liikme Vladimir Klauuseni asemelle valis peakoosolek

nõukogu uueks liikmeks Villem Keskeri ja nõukogu liikme asetäitjaks Jaan Lorenssi ja Ants Silvere.

Koja eelarves ettenähtud toetuste kreditiit suurendati Kr. 2.000.— võrra.

Peakoosolek kestis umbes tund aega.

Varustuse nõukogusse

Kaubandus-tööstuskoja esindajaks valis koja juhatus oma esimehe J. Puhk'i ja tema asemikuks koja juhatusel liikme J. Kukk'e.

Varustuse nõukogu on asutatud Vabariigi Valitsuse otsusega Majandusministeeriumi juure nõuandvaks organiks riigi- ja rahvamajanduse ettevalmistamise alal riigikaitseks rahu ajal.

Rahvusvahelise Kaubanduskoja X kongress Kopenhaagenis

26. juunist kuni 1. juulini peeti Kopenhaagenis Rahvusvahelise Kaubanduskoja 20. aastapäeva

puhul X kongress, millest võtsid osa peagu kõik riigid. Eestit esindas kongressil Rahvusvahelise Kaubanduskoja Eesti rahvusrühm. Kongressist võttis osa 7 delegaati: J. Puhk, Eesti rahvusrühma esimees, V. Grohmann, Eesti rahvusrühma sekretär, V. Simsiart, Kaubandustööstuskoja direktor, K. Mauritz, Kaubandustööstuskoja nõunik, vandeadv. I. Siimer, laevandusettevõtete juriskonsult, E. V. Saks, Kaubandustööstuskoja sekretär, R. Truupõld, Kaubandustööstuskoja Tartu osakonna juriskonsult.

Juubelikongressi juhtis Holger Laage Petersen, Daani tööandjate liidu esimees. Presiidiumi kuulusid veel Eestis möödunud-aastase külaskäigu läbi tuntud Th. J. Watson, Rahvusvahelise Kaubanduskoja esimees, Pierre Vasseur, sama koja peasekretär, ja Lord Riverside.

Kongressi pidulik avaistung toimus Kopenhaageni raekojas. Töökoosolekud peeti Christianborgi lossis, Daani parlamendi ruumes.

Kongressi kava oli õige rikkalik ja käsitlemist leidis rida akuutseid majanduselu nähtusi. Avaistungil leidis käsitlemist teema: rahu tähtsus majanduselule. Teistel kongressi üldkoosolekutel käsitleti vastavate asjatundjate poolt üksikasjaliselt järgmisi teemasid: muudatused majandusstruktuuris, rahvamajandus, kaubandus ja tootmine maailmamajanduses, finants- ja vääringuküsimused maailmamajanduses.

Vastavalt huvigruppidele toimus üksikasjaline töö veel viies erirühmas. Nendest esimeses käsitleti tööstuslikke küsimusi, nimelt tootmisvõimet, rahvusvaheliste kartellide olukorda ja turustamisorganisatsiooni parandamise võimalusi; teises krediidi- ja maksuküsimusi, nimelt maksustamise mõju majanduselule, kahekordset maksustamist; kolmandas kaubanduslikke küsimusi, nimelt uusi faktoreid väliskaubanduses, kaubanduslike kitsenduste mõju majanduslikule läbikäimisele jne.; neljandas liiklus- ja transpordi küsimusi raudteel ja maanteedel ning viendas õiguslikke küsimusi, nagu kaubanduslikke vahekohtuid, välismaiste ettevõtete õigusi, konkursiõiguslikke küsimusi jne.

Kongressi kavas oli ka rida pidulikke vastuvõtte — muuhulgas ka Daani kuninga poolt —, külaskäigud saatkondadesse ja üksikute tööstus- ja teiste majandusharude poolt asjaomasele kongressi liikmeile kitsama kutseala eined. Samuti korraldati ekskursioone Daani vaatamisväärsustega tutvumiseks.

Rahvusvaheline Kaubanduskoda, mille tegevuse algusest käesoleval aastal täitub 20 aastat, on üks neid väheseid rahvusvahelisi organisatsioone, kes produktiivseks tööks koondab juba pikemat aega 34 riiki, hoolimata poliitilisest erinevusest. Kongresse peetakse iga kahe aasta järele ja need olid 1935. a. Pariisis ja 1937. a. Berliinis. Rahvusvaheline Kaubanduskoda on reas küsimustes majanduselu parema korra saavutamiseks pöördunud oma liikmesriikide valitsuste poole ja on saavutanud ka tulemusi. Rahvusvaheline Kaubanduskoda avaldab iga aasta hulga tarvilisi materjale ja üksikkuksimuste uurimisi. Nimetatud organisatsiooni peasekretariaat asub Pariisis.

Väliskaupade küllaldane osa Eesti tekstiilturul

Eesti tekstiiltööstus mahutab siseturule aastas 26 milj. kr. eest kaupu, Välismaisi kaupu impordeeritakse 3,4 milj. kr. eest.

Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu andmed Majandusministeeriumile

Üleriiklik Tekstiiltöösturite Ühingu esitas Majandusministeeriumile üksikasjalised andmed ja märgukirja puuvillaste ja villaste kaupade siseturu mahu kohta. Andmed koguti nimetatud organisatsiooni poolt tööstustest paari viimase aasta kohta üksikasjalise ankeedi teel.

Materjalidest nähtub, et Eestis kodumaa vabrikute poolt 1938. a. mahutati siseturule 1.126.496 meetrit villaseid riideid 8,5 milj. krooni väärtuses. Üksikutest eriliikidest on müüdud meeste palitu- ja mantliriideid 174.423 m, naiste palitu- ja mantliriideid 200.712 m, meeste villaseid ülikonnariideid 421.776 m, naiste villaseid kleidiriideid 329.585 m.

Puuvillaseid valmiskaupu, välja arvatud lõngad, mahutati 1938. a. siseturule viie vabriku poolt 14.000.000 meetrit — 10,3 milj. krooni väärtuses. Nende hulgas on viimistletud kaupu 3,6 milj. krooni eest. Sellest kogusest oli meeste puuvillaseid päevasärgiriideid 569.200 m, viimistletud puuvillast aluspesuriidet 1.190.000 m, naiste puuvillaseid kleidiriideid 2.140.900 m.

Muu osa moodustavad pleekimata kaubad, värvitud kaubad ja mõned erisordid. Üldiselt tarvitab siseturg tekstiilsaadusi küllaltki vähe. Igale isikule Eestis langeb aastas 1 meeter villast ja 13 meetrit puuvillast riidet.

Väliskaubanduse andmed näitavad 1933. a. alates puuvillase ja villase riide impordi pidevat tõusu. 1933. a. toodi puuvillast riidet Eestisse

100.000.— kr., 1938. a. aga 660.000 kr. väärtuses, villast riidet imporditi 1933. a. 25.000 kr. eest, 1938. a. 590.000 kr. väärtuses. 1937. a. oli impordi osatähtsus siseturule mahutatavaist kodumaa viimistletud puuvillaseist riideist 21,6% ja 1938. a. 19,4%, villase riide osas oli impordi osatähtsus 1937. ja 1938. a. 7%.

Siinjuures tuleb veel arvestada, et ca 600.000 kr. väärtuses imporditakse Eestisse iga aasta scl-lascid puuvillaseid ja villaseid kaupu, mida meie tööstus ei tooda.

Villaste riiete alal katab toodang samuti kogu meie siseturu tarviduse ja võistluspinge on õige terav, kuna villaseid kaupu toodetakse suuremas hulgas 12 vabriku poolt.

Peale villaste ja puuvillaste riiete võib siseturu müüke hinnata silmkoe- ja trikotaažitööstuses 2 milj. kroonile, kunstsiiditööstuses 4 milj. kr. ja linatööstuses 1,5 milj. kroonile. Kodumaised vabrikud paigutavad seega aastas siseturule tekstiilvalmiskaupu ca 26 milj. kr. väärtuses. Valmiskaupade import oli 1937. a. ja 1938. a. ca 3,4 milj. kr., niisiis impordi näol katavad välismaised kaubad 13% ulatuses siseturu tarvidust. Siinjuures ei tohi unustada, et välismaadel käinud turistide kaudu valgub Eestisse aastas ca 1 milj. kr. väärtuses tekstiilvalmiskaupu.

Eeltoodud andmete najal Üleriiklik Tekstiiltöösturite Ühing peab tarviliseks, et Eesti tekstiiltööstuse tegevusvõimaluste ja tööliste antava töö säilitamiseks suunataks import tekstiiltoorainele ja -poolvalmissaadustele ega suurendataks välismaiste valmissaaduste sissevedu.

Eriti ei ole õigustatud odavate kleidiriide sortide sissevedu, nagu seda on puuvilla ja kunst-

siidi segu, mis pealegi kasutab crakordselt soodsat tollitariifi.

Uued liikmed koja I sektsioonis.

Surma läbi lahkunud Kaubandus-tööstuskoja I sektsiooni täiskogu liikmete Paul Hirschfeldt'i ja Harry Koch'i asemele kutsuti koja liikme kandidaadid Harry Lieven ja Karl Martin.

Eesti Rahvuslikku Jõukomiteesse

K.-t.-koja esindajaks määras koja juhatus J. Oja ja F. Peterson'i.

Tööstusliku Kutseoskuse Nõukogusse

Kaubandus-tööstuskoja esindajana valiti koja juhatuselt V. Kesker.

Ilmub tekstiiltööstuse aastaraamat III

Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu juhatus on otsustanud ka käesoleval aastal välja anda aastaraamatu, milles leiaksid uurimustena põhjalikku käsitlemist investeeringud Eesti tekstiiltööstusse iseseisvuse ajal, siseturule mahutatavate tekstiilkaupade koostis ja tekstiiltööstuse palgaolud elumaksumuse rajoonide seisukohalt. ÜTÜ kaks eelmist aastaraamatut on avalikkuses leidnud soodsa vastuvõtu, aidates valgustada Eesti suurimale tööstusharule — tekstiiltööstusele — elulise tähtsuse küsimusi.

Äride register

Juunikuu esimesel poolel

Registreeritud uued firmad:

1. H. Horn, Tallinn, Tartu mnt. 15, juukse-tööstus, ärip. Helene Horn.
2. J. Oja & Varand, Nõmme, Näituse 5, välis-firmade esindused (tehnilised artiklid jne.); täisühing, täisosanikud Wilhelm J. Oja ja Endel Varand, ühingu osakapital Kr. 1.000.—.
3. Puutööstus „Eks“ Eduard Kalm, Tallinn, Raudtee 29—12, puust majapidamistarvete tööstus.
4. V. Kotkas, Tartu, Uueturu 9, paberi- ja tapeediäri, ärip. Vera Kotkas.
5. S. Kurmet, Tallinn, Juurdeveo 13, toiduainete- ja õllekauplus, ärip. Salme Kurmet.
6. A. Kutter, Nõmme, Pärnu mnt. 150, pudu- ja kirjutusmaterjalikauplus, ärip. Anna Kutter.
7. E. Laikask, Hellme v., Koorküla, segakauplus, ärip. Eduard Laikask.
8. O. Lepp, Tallinn, Valli 4, pesu- ja pudukauplus, ärip. Osvald Lepp.
9. N. Levin, Valga, Jaani 1, võrtsitööstus, ärip. Neheme Levin.
10. Iida Lillmets, Tartu, Riia mnt. 17, toiduainete-, piima- ja õllekauplus.
11. E. Mikkelsen „Pressa—Tartu“, Tartu, Rüütli 11, ajakirjanduse keskkladu, ärip. Evald Mikkelsen, prokurist Erik Tõnisson (piiratud prokuura).

12. Jäätise- ja vahvlitööstus Hilda Mühlberg & Ko., Pärnu, Brackmanni ja Võimlemise tn. nurk ja Martna 8; usaldusühing, täis- osanik Hilda Mühlberg, ühingu osakapital Kr. 500.—
13. L. Mürk, Tallinn, Planeedi 10, toiduainete-kauplus, ärip. Linda-Melanie Mürk.
14. Ed. Nurk, Tallinn, Erne 19—10, metsaäri, ärip. Eduard Nurk.
15. Mihail Nuut, Halinga w., Aruvälja, toidu-ainete-kauplus.
16. A. Pea, Kuressaare, Kauba 17, pruugitud asjade kauplus, ärip. Arnold-Osvald Pea.
17. M. Pedaste, Tallinn, Luise 5, toiduaine- te- ja õllekauplus, ärip. Milja Pedaste.
18. K. Petruk, Kuressaare, Pikk 27, toiduainete-kauplus, ärip. Klaudia Petruk.
19. Kaubanduskontor „Esboturg“ J. Pihlap. Tallinn, Siimoni 2, kaubanduskontor toidu-ainete alal, ärip. Jaan Pihlap.
20. Pilve ja Uuemõis, Tallinn, Malmi 2, toiduainete-kauplus; täisühing, täisosanikud Magda Pilve ja Adele Uuemõis, ühingu osa- kapital Kr. 400.—
21. Martha Pipenberg, Pärnu, Supeluse 7, kohvik-söögisaal.
22. P. Purmal, Tartu, Maarja 24, toiduainete- kauplus, ärip. Pauline Purmal.
23. E. Pärn, Tallinn, Aafrika 31, toiduainete- kauplus, ärip. Emilie-Ekaterina Pärn.
24. Nora Rohloff ja Ko., Valga, Viljandi 3, kaltsukauplus; BES §§ 4266—4334 ettenäh- tud lepingühing, osanikud Nora Rohloff ja Wilhelm Rohloff, ühingu osakapital Kr. 300.—
25. Wilhelm Rohloff ja Ko., Valga, Viljandi 3, koloniaal- ja piimakauplus; BES §§ 4266— 4334 ettenähtud lepingühing, osanikud Wil- helm Wilhelm ja pg. Rohloff ja Wilhelm Friedrichi p. Rohloff, ühingu osakapital Kr. 300.—
26. Anna Seebach, Tallinn, Uus-Sadama 10 —9 ja Pronksi 4, juuksetööstused, prokurist Alide Seebach (piiratud prokuura).
27. Pärnumaa Autobuseliinide Akt- siaselts „Side“, Pärnu, Riia 27, auto- buseliinid; juhatusel liikmed Voldemar Pavel- son, August Kiidema ja Ernst Pass, põhi- kapital Kr. 60.000.—
28. H. Sikka, Tallinn, Siiversi 3, silmkudumi- setööstus (sukad, sokid, kindad jt.), ärip. Hilda-Rosalie Sikka.
29. Kunstsarve ümbertöötamine E. Sorkin & A. Frischer, Tallinn, Jakobsomi 6; täis-

A. S. Vennad Tofer

Aktiva.

Äriseis 1. jaanuariks 1939.

Passiva.

Kassa ja jooksvad arved	45.969.37
Deebitorid	157.037.22
Vekslid portfellis	102.097.30
Kinnisvara	143.814.80
Vallasvara	12.892.88
Deponeeritud summad	3.228.20
Väärtpaberid	27.400.—
Tööstuse kinnisvara	77.680.77
Tööstuse vallasvara	300.035.21
Garantii deebitorid	125.000.—
Kaubad ja materjalid	281.429.34
1939. a. kulud	3.611.46
Diskonteeritud ostjate vekslid	57.766.16

1.337.962.71

Põhikapital	350.000.—
Tagavarakapital	38.807.92
Amortisatsioonikapital	263.785.03
Kreeditorid	91.124.58
Tähtajalised kohustused	87.346.—
Hüpoteegivõlg	27.950.—
Garantiid	125.000.—
Üleminevad summad	47.563.69
Aksionärid	123.848.16
Juhatusel käsutada summad	2.170.—
1938. a. tasumata kulud	43.507.13
1938. a. puhtakasu ettekanne	512.68
Diskonteeritud ostjate vekslid	57.766.16
Puhaskasu	78.581.36

1.337.962.71

Tulude ja kulude arve.

Tulusid	444.869.49
Kulusid	366.288.13
Puhaskasu	<u>78.581.36</u>

Aruanne on kinnitatud üldise koosoleku protokollil põhjal 12. mail 1939.

- ühing, täisosanikud Ester Sorkin ja Abram Frischer, ühingu osakapital Kr. 700.—
30. I. Sööde, Tallinn, Jaama 2—3 (ehk Narva mnt. 9) vihmamantlite müük, ärip. Ida-Pauline Sööde.
31. Aktsiaselts Kunstvaigu Pressitööstus „Taurus“, Pärnu, Malmö 7. Kunstvaigust esemete valmistamine; juhatuse liikmed Villy Ehvter, Aleksander Koch ja Arthur Juurs, asjaajaja-direktor Heinrich Vellert, põhikapital (Kr. 50.000.—
32. A. Teder, Valga, Poska 24, saun; ärip. Amalie-Elišabet Teder.
33. Eilla Teesalu, Kõnnu v., Valgejõe k., segakauplus.
34. Tiesenhäusen ja Ko., Tallinn, Pikk 28, agentuuräri; usaldusühing, täisosanik Roman Tiesenhäusen, kollektiiv-prokuristid Wolf Hoepfener, Arthur Nottbeck ja Hans-Ernst Maydell, ühingu osakapital Kr. 10.000.—
35. Kohvitööstus „Linda“ L. Tonat, Tallinn, Vabriku 411, kohvitööstus ja maiusainete müük autolt, ärip. Leena Tonat.
36. Otto Tude, Jõhvi, Narva mnt. 46, leivaküpsetus ja segakauplus.
37. A. Tõru, Kuressaare, Tallinna 2, segakauplus, ärip. Aleksander Tõru.
38. Koloniaal- ja veinikauplus „Uus-Delikatess“ R. Villa, Tallinn, Pärnu mnt. 16, ärip. Raissa Villa.
39. A. Virkus, Tallinn, Narva mnt. 17, pagaritööstus ja pagariäri, ärip. Ants Virkus.
7. A/S. Eestimaa Apteegi ja Rohukaubanduse Ühing „Ephag“, Tallinn, Harju 41, summa läbi lahkunud juhatuse liige Edvin Matson, kelle asemele valitud juhatuse liikmeks Herbert Savary.
8. „Ars-Film“ L. Fallstein ja V. Emeljanov, asukohaks Tallinn, Vabadusväljak 5.
9. H. Graf & E. Jürgens Laki- ja Keemiafabriku O/Ü, Tallinn, Tulika 19/21, lahkunud juhatuse liige Hilda Jürgens, juhatuse liikmeks valitud Herta Jürgens.
10. Anette Grünfeldt jätkab äritegevust, avades Kuressaares, Pruuli 10, toiduainetekaupluse firma all „A. Grünfeldt“.
11. Martin Harak jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Gonsiori 17, toiduainete- ja õllekaupluse firma all „M. Harak“.
12. Paul Johannson, Ajakirjanduse kontor „Pressa“, lõpetanud äri Tartus, Rütitli 11, ärisid Tallinnas, Rataskaevu 5, Viljandis, Tartu 3, Narvas, Hermanni 11, ja Narva-Jõesuus peab edasi.
13. Jaan Jõhvikas'e toiduainetekaupluse asukohaks Tallinn, Suur-Patarei 15 (enne Wiedemanni 2-a).
14. Ins. Erich Kriisa välisfirmade esindusettevõtte asukohaks on Tallinn, Pärnu mnt. 40—4 (enne Vana-Posti 8).
15. Toomas Lepa jätkab äritegevust, avades Seliste v., Manija saarel, segakaupluse firma all „Toomas Lepa“.
16. Helene Link jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Kanarbiku 28, toiduainetekaupluse firma all „Helene Link“.
17. Aleksander Martinson, kes peab segakauplust Varbla vallas (end. Paadremaa v.), avanud samas isikliku agendi tegevuse raadio ja jalgrataste alal firma all „Aleksander Martinson“.
18. Teenijate vahetalituskontor „Uus Teenija“ M. Meder ja E. Schilling, asukohaks on Tallinn, Müürivahe 7 (enne Rataskaevu 14—3).
19. Aleksander Mets jätkab äritegevust, avades Kuressaares, V.-Roomassaare 6, suvepansioni firma all „A. Mets Pansion Ranna“.
20. U/Ü J. Metsküla & Ko., Tallinn, Venetung 3, täisosanik Jaan Metsküla usaldusühingust lahkunud; tema asemele astunud täisosanikuks Boris Kuznetsov, leping muudetud, firmaks jääb „U/Ü B. Kuznetsov & Ko.“
21. Evald Mihkelson'i tehnikabüroo asukohaks on Tallinn, Tatari 13 (enne V.-Pärnu mnt. 15).
22. Aktsiaselts Hy Moser & Ko., Tallinn, Pikk 19, lahkunud juhatuse liige Otto Laks, juhatuse liikmeks valitud Voldemar Tenson.
23. Mülller ja Kvel'stein'i metallitööstuse asukohaks on Tallinn, Sadama 9 (enne Toompuiestee 10); täisühingusse täisosani-

Registreeritud muudatused.

1. Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A/S, Tallinn, S.-Kärja 115, Konstantin Lindquisti prokuura kustunud, piiratud prokuura antud Richard Käbinile.
2. Pavel Belogorsky avanud Tallinnas, Pikk 36, kuivatatud kringlite kaupluse ja peab edasi kringlitööstust Tallinnas, Tartu mnt. 25, firma all „P. Belogorsky“.
3. Eesti Metsa ja Tselluloosi Aktsiaühing, Tallinn, Pärnu mnt. 10, lahkunud juhatuse liige Rahuleid Kask.
4. Osaühing Eesti Pliiatsitööstus, Pärnu, Paju 7, lahkunud juhatuse liige Peeter Lepik, juhatuse liikmeks valitud Elsa Raudsepp.
5. K/M. „Tempo“ Hanno Eitelberg, asukohaks Tallinn, Vanaturg 6 (enne Pärnu mnt. 19—3).
6. Amanda Engmaa (end. nimi Engmann) jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Pärnu mnt. 32, pudu- ja lastetarvetekaupluse firma all Pudu- ja lastetarvetekauplus „Kaunis Laps“ A. Engmaa.

- kuna juure tulnud Bernhard Kvelstein, ühingu osakapitaliks on Kr. 1.200.—, leping muudetud.
24. „Ehitustarve“ Nõmm & Ko, kontori asukohaks on Tallinn, Miiurivähe 25 (enne Pärnu mnt. 6—12-a), tööstus asub Tallinnas, Kungla 7, prokuura antud Elmar Reinwald'ile.
25. Andrei Närep jätkab äritegevust, avades Orajõe v. segakaupluse firma all „Andrei Närep“.
26. Hans Palm jätkab äritegevust, avades isikliku agendi tegevuse (kuruntide ja majade müük) Nõmmel, Läike 4—3, firma all „Hans Palm“.
27. Paberi ja papi ümbertöötamise aktsiaselts Papyron, Tallinn, Kreutzwaldi 13—6, sunnma läbi lahikumud juhatuselge ja asjaajaja-direktor Lasar Bruck; juhatuse liikmeks ja ühtlasi asjaajaja-direktoriks valitud Hella Bruck.
28. Emilie-Alviine Pikker jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Lembitu 24, toiduainete- ja piimakaupluse firma all „E. Pikker“.
29. Anu Pulk lõpetanud Haapsalus, Poska 26, pansion-kohviku ja avanud Põlva v., Taveaskojas, segakaupluse ja kohviku firma all „A. Pulk“.
30. Voldemar Põldots jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Luise 22, pagari- ja kondiitrisaadustekaupluse firma all „Voldemar Põldots“.
31. Karl Reinmann avanud Tallinnas, Tartu mnt. 38, paberkartongist aknakatete ja liimitööstuse ja peab edasi nahakauplust Tallinnas, Tartu mnt. 13, firma all „Karl Reinmann“.
32. Kaubanduslik Osühing Riieturite ühiskaubamaja „RÜK“, Tallinnas, S.-Kärja 119, lahikumud juhatuselge Gustav Reisman, juhatuse liikmeks valitud Paul Liivak.
33. Jaan Schwede lõpetanud ainuisikliku äri- pidajana villakraasimise-, ketramise- ja kudumisetööstuse Viljandis, Tartu 44; villase riide ja lõngakauplust Tartu tn. 15-a peab edasi firma all „Jaan Schwede“.
34. M. & A. Siimson & Ko., pesuõmblemisetööstuse asukohaks on Tallinn, Estonia pst. 13—5 (enne Heeringa 12-a).
35. Olga Tamman jätkab äritegevust, avades Pärnus, Kanja 10, toiduvainetekaupluse firma all „Olga Tamman“.
36. Valmisriieteäri „Ateljee“ Hans Tarve asukohaks on Pärnu, Aia 4 (enne Kalevi 12).
37. Leonora Tarve naisüliirietetööstuse asukohaks on Pärnu, Aia 4 (enne Kalevi 12).
38. Gabriel Temin'i karbitööstuse asukohaks on Tallinn, Sakala 5 (enne Sakala 2).
39. Ida Tiivaste toiduainetekaupluse asukohaks on Rakvere, Lai 5 (enne Lai 9).
40. Hilda Tischler ja Hilda Nicôt lilleäri asukohaks on Tallinn, Harju 20 (enne Kullasepa 8) ja firmaks „H. Tischler & H. Nicôt“.
41. Ella Tomson'i perekonnanimeks on „Kikas“, tema pesuõmblemisetööstuse asukohaks Tallinn, Uus 28 (enne Narva mnt. 38—2) ja firmaks „Ella Kikas“.
42. Artemi Tumma lõpetanud metsa- ja ehitusmaterjaliäri Tallinnas, Hollandi 5, ja avanud metsamaterjali ostu-müügiäri firma all „Artemi Tumma“, firma asukohaks on Tallinn, Piriita, Männi tee 14.
43. Gustav Wilberg jätkab äritegevust, avades Rae v., Lagedi as. toiduainetekaupluse firma all „G. Wilberg“.
44. Hans Virkus'e eesnimel on „Ants“ ning tema Kohila v., Loone k. asuva jahuveski firmaks „Lohu veski A. Virkus“.
45. Jaan Ühtigi puuhoovi asukohaks on Tallinn, Luha 14 (enne Erne 11).
46. Ida Ümarik'u segakaupluse asukohaks on Võru, Kreutzwaldi 62 (enne Kreutzwaldi 37). (Järgneb.)

The Central Agency, Ltd. GLASGOW, Tallinna osakond

Aktiva.	Bilanss 31. detsembriks 1938.	Passiva.	
Kassa ja pangaarved	6.290.84	Kapital	7.000.—
Mööbel ja sisseseade	1.191.40	Kreeditorid	55.332.47
Deebitorid	63.797.21	1938. a. kasu	8.946.98
	<u>71.279.45</u>		<u>71.279.45</u>
Deebet.	Kasude ja kahjude arve.	Kreedit.	
Üldised kauplemise kulud	41.615.54	Brutosissetulek	50.654.27
Amortisatsioon	91.75		
1938. a. kasu	8.946.98		
	<u>50.654.27</u>		<u>50.654.27</u>

Välisbörsid

	L O N D O N										
	14. VI	15. VI	16. VI	17. VI	19. VI	20. VI	21. VI	22. VI	23. VI	24. VI	26. VI
Dollar . . .	4.6835	4.6825	4.6816	4.6818	4.6821	4.6829	4.6815	4.6813	4.6813	4.6813	4.6813
Saksa mrk. . .	11.672	11.67 ¹ / ₄	11.672	11.667	11.670	11.670	11.670	11.670	11.670	11.670	11.672
Soome mrk. . .	226.90	226.90	226.90	226.90	226.87	226.90	226.90	226.90	226.90	226.90	226.87
Rootsi kr. . .	19.422	19.421	19.421	19.421	19.420	19.420	19.421	19.422	19.422	19.421	19.421
Daani kr. . .	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400
Norra kr. . .	19.901	19.901	19.901	19.901	19.902	19.902	19.902	19.901	19.901	19.901	19.901
Latt	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Litt	27.50	27.50	27.50	27.50	27.50	27.50	27.50	27.50	27.50	27.50	27.50
Floriin	8.8181	8.8193	8.8184	8.8206	8.8150	8.8187	8.8181	8.8181	8.8181	8.8187	8.8181
Frank	176.73	176.73	176.73	176.71	176.73	176.73	176.71	176.71	176.71	176.71	176.71
Helveetsia fr.	20.775	20.77 ³ / ₈	20.782	20.777	20.772	20.772	20.767	20.767	20.767	20.771	20.769
Belga	27.522	27.54 ³ / ₄	27.546	27.542	27.536	27.536	27.537	27.527	27.527	27.525	27.528
Liira	89.07	89.05	89.01	89.02	89.02	89.05	89.02	89.02	89.02	89.02	89.02
Slott	24.87	24.87	24.84	24.87	24.87	24.87	24.84	24.84	24.84	24.84	24.87
Tšehhi kr. . . .	136.75	136.50	136.75	136.50	136.75	136.75	136.75	136.75	136.75	136.75	136.75
Pengö	23.87	23.87	23.87	23.87	23.87	23.87	23.87	23.87	23.87	23.87	23.87
Eesti kroon . .	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Tšerv.	24.82	24.82	24.81	24.82	24.81	24.81	24.81	24.81	24.81	24.81	24.81
Peseeta	42.25	42.25	42.25	42.25	42.25	42.25	42.25	42.25	43.25	42.25	42.25
Kuld p. u. . . .	148 sh. 5 d.	148 sh. 5 ¹ / ₂ d.	148 sh. 6 ¹ / ₂ d.	148 sh. 6 d.	148 sh. 6 d.	148 sh. 6 d.	148 sh. 5 ¹ / ₂ d.	148 sh. 6 d.	148 sh. 6 d.	148 sh. 6 d.	148 sh. 6 d.
Hõbe " "	19 ¹⁵ / ₁₆	19 ⁷ / ₈	19 ³ / ₄	19 ¹¹ / ₁₆	19 ⁵ / ₈	19 ¹ / ₈	19/—	19 ¹ / ₄	19 ⁷ / ₈	19 ⁵ / ₈	19 ⁵ / ₈
Plaat. " " . . .											

	B E R L I I N										
	12. VI	13. VI	14. VI	15. VI	16. VI	17. VI	19. VI	20. VI	22. VI	23. VI	26. VI
Naelsterling .	11.675	11.680	11.675	11.675	11.670	11.675	11.670	11.675	11.670	11.670	11.670
Dollar	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493
Soome mk. . . .	5.145	5.145	5.145	5.145	5.145	5.145	5.145	5.145	5.145	5.145	5.145
Rootsi kr. . . .	60.10	60.13	60.10	60.10	60.08	60.10	60.08	60.10	60.08	60.08	60.08
Daani kr.	52.12	52.14	52.12	52.12	52.10	52.12	52.10	52.12	52.10	52.10	52.10
Norra kr.	58.65	58.68	58.65	58.65	58.63	58.65	58.63	58.65	58.63	58.63	58.63
Latt	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80
Litt	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98
Floriin	132.46	132.58	132.43	132.36	132.36	132.31	132.36	132.37	132.31	132.31	132.31
Frank	66.05	66.10	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05
Helveetsia fr.	56.18	56.21	56.21	56.19	56.14	56.19	56.16	56.21	56.19	56.19	56.19
Belga	42.44	42.34	42.36	42.38	42.36	42.38	42.36	42.40	42.40	42.40	42.40
Liira	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Tšehhi kr.	8.530	8.530	8.530	8.530	8.530	8.530	8.530	8.530	8.530	8.530	8.530
Eesti kr.	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

27. VI 1939. a.

	Kroonid.		Kroonid
Nisupütl (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):		Poolsõre	100 kg 42.—
„Sampo“	100 kg 28.—	Sõre	„ 43.—
„Kungla“	„ 32.—	Manna	„ 43.—
„Pehme II“	„ 33.—	Rukkipütl	„ 18.00—19.50
„Kaley“	„ 35.—	Nisu pehme — sõre	„ 28.00—43.00
„Eesti parem“	„ 40.—	Kaerahelbed	„ 32.—
„Granular“	„ 37.—		

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni pooli koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 21. VI 1939. a.

	Kroonid.		Kroonid.
J. Puhk ja Pojad suurveski:			
Jahud: rukki 100 kg	18.00—19.50	Raud, sordi 100 kg	21.50—26.—
„ püül ”	26.00—27.00	Raudvits ”	26.00—33.—
„ nisu, pehme—sõre ”	28.00—43.00	Raudplekk ”	29.00—37.—
Kaerabelbed (Herkulo) 1 kg	—32	„ tsingitud ”	39.00—45.—
A/S. Rotermanni teh.:		Raudtalad ”	19.50—20.—
Jahud: rukki 100 kg	18.50	Teras, talla, ree ”	25.—
„ püül ”	27.—	„ vedru ”	30.—
„ nisu, pehme — sõre ”	25.50—42.00	„ valu ”	—90—1.—
Nisu ”	22.00—23.00	Malm nr. 2 ”	8.60
Rukis ”	16.00—17.00	Inglitina ”	470.00—475.—
Kaerad, sööda ”	12.00—13.00	Seatina ”	38.00—43.00
Odrad, toidu ”	16.00—17.00	Vaskplekk, punane ”	180.00—240.—
Seemned: ristikehina, pun., hil. ”	90.—	Vaskplekk, valge ”	160.00—200.—
„ timuti ”	110.—	Tsinkplekk ”	75.00—80.—
Herned, toidu, rohelised ”	21.00—30.00	Masinaõli, ”	21.00—22.—
Riis, Burmah II ”	45.00—46.00	„ Ameerika ”	—
Kartulitärklis „Supérieur“ ”	30.—	Mootoriõli, Ameerika ”	38.00—70.—
Siirup, kartuli, 42% ₀ ”	31.00—33.00	„ Poola ”	—
Glükkoos ”	31.00—33.00	Autoõli, Ameerika ja Daani ”	42.00—135.—
Margariin, kodumaa ”	69.00—77.50	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	
Kakao, Hollandi 1 kg	1.80—2.40	teõli, tsistern 1000 kg	65.00—70.—
„ Eesti ”	1.00—2.30	Tsilindriõli, Ameerika 100	30.00—50.—
Kohv, Rio, Santos jne. ”	2.65—3.30	Nafta, Vene ”	12.00—12.50
„ Kesk-Ameerika sordid ”	4.75—5.75	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid ”	14.00—15.00
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon ”	5.60—6.00	„ Ameerika „ ”	—
Tee, laht., oranž Pekoe, Java ”	5.00—5.50	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-	
Sidrunid kast	—	tööst. segabensiin, fr. Tallinn, netto ltr.	—32
Apelsinid ”	20.00—23.00	Autobensiin ”	—32
Suhkur, peenike, Inglise 100 kg	48.25—48.50	A/Ü. Eesti Kiviõli bensiin, „Estolin“,	
„ „ Poola ”	48.00—48.25	tsistern. fr. Tall. ühes teedemaks. ”	—33—35
„ „ Ameerika ”	48.00—48.25	Bensiin, I s., välisbensiin ”	—34—36
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun		Pesuosoda, kodumaa 100 kg	8.50—9.00
„ Irboska ja Narva ”	2.70—2.90	Seebikivi ”	28.50—29.50
„ „ Saksa, fr. Tallinn ”	2.50—2.70	Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg	6.50
„ „ Vene ”	2.50—2.70	„ tsinkvalge, välism. 100	39.00—43.—
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort, tünn	43.00—46.00	„ tinavalge, ”	73.00—77.50
„ „ „Matfulls“ ”	44.00—48.00	„ ooker. ”	16.00—23.—
Liha, sea, I sort 1 kg	00.75—00.80	Kunstväetised: fr. Tallinn ja Pärnu	
Liha, looma, I sort ”	00.35—00.52	Superfosfaat 18/20% ₀ , inglise 100 kg	5.55
Õlikoogid, linaseemne 100 kg	13.50—14.25	„ „ rootsi ”	—
Sojatangud ”	—	„ „ hollandi ”	5.55
Nisukliid ”	10.—	„ „ vene ”	5.45
Maapähklikoogijahu ”	15.—	„ „ „ lahti-	
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn 1000 kg	35.—	selt, fr. piir ”	4.65
Kivisüsi, auru, fr. Tallinn ”	29.—	Toomasjahu 15 ¹ / ₂ % ₀ ”	—
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr. 1000 kg	50.—	Segafosfaat 22/23% ₀ ”	4.65
Kütteturvas (A/s., „Eesti Turbat.“) ”	10.—	Eesti fosforiit 25/27% ₀ ”	3.35
Turbabrikett fr. vagun Tootsi jaam ”	13.50	Kaalisool 40% ₀ ”	11.70
Põlevkivi, netto ”	9.—	Kainiit 14% ₀ ”	—
Kütteõli, netto ”	58.—	Lubisalpeeter 15 ¹ / ₂ % ₀ ”	14.75
Raskeõli A. B. C. 100 kg	7.25	Tšiilisalpeet. 16% ₀ (terakujuline) ”	15.50
Estobituumen A. B. C. D. E. F.		Lubiammoonsalpeeter 20,5% ₀ ”	17.—
„ tünnid br. ”	9.75	Vävelhapuammoonium 20,6% ₀ ”	15.—
Asfaltemulsioon „ netto ”	10.25	Nitrofoska (14 : 14 : 18% ₀) ”	24.50
Asfaltmastiks „ „ ”	5.75	Põllukips, jahvatatud, fr. Irboska ”	2.—
Katuselakk, vaatides, „ br. ”	10.25	Tsement,	
Fenolaat, „ netto ”	5.25	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.85
Karboliiineum „Estokarboliiineum“		paberikottides ”	5.15
„ A. B. C. netto ”	8.75—11.75	Kriit, pestud 100 kg	4.00
Raualakk, netto 100 kg	16.75	Kivitõrv ”	14.00—22.50
Immutusõli D. C., netto ”	6.75—7.75	Puutõrv ”	20.—
Maanteeõli ”	5.80	Lubi, Tallinn, 1000 kg	33.—
Viljapu-karboliiineum, netto ltr.	0.25	„ fr. Tamsalu ”	22.—
Mootorpetrooleum, kg	0.13,5	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska ”	30.—
Mootornafta ”	0.11,5	„ krohvimise, fr. v. Tallinn ”	42.—
Diiselnaftha ”	0.11,5	Telliskivi, I s., fr. Tallinn 1000 tk.	42.—
Putukamürk „Puttox“ ”	1.50	Silikaat, I s., fr. vabrik ”	40.—

		Kroonid	
Tulitikud, originaalkast (5000 toosi)	kast	125.—	
Tallanahk, Eesti nahast	1 kg	2.30—2.70	
Tallanahk, Ameerika, I s.		2.60—2.90	
Linaseemneõli	100 kg	57.—	
Värnits	100 kg	57.—	
Piirit., puh., eksp. (ekskl.v.) fob Tall.h/alk.	40.00—42.00		
Paber, rotatsiooni	100 kg	23.20	
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.52—0.62	
	Mitkal	0.40—0.53,5	
Lambavill 15. VIII 1936. a.			
„ I sort	1 kg Kr.	3.55	
„ II	„	2.80	
„ III	„	2.05	

Või. 26. VII 1939. a. Tendents: kindel.
 1. sort 1 kg Kr. 1.49, mis on tulnud sisse 19.—25. VI 1939.
 Lambaliha 22. VI 1939. a.
 Eksporditava värskelambaliha hind Tallinna tapamajades headuse järgi 95—100 senti kg.
 Peekonsigade nädalahinn. Tallinnas 19.—25. VI 1939. a.
 Peekonsigade tapakaal: 22. VI 1939. a.

	I sort	II sort	III sort	IV sort	
60—72 kg	105	100	0.94		
55,5—59 „					
72,5—75 „	100	0.96	0.90		Siseturu-hinnad
75,5—80 „	0.96	0.92	0.89		

Elussigade hindadeks noteeriti:
 100—120 kg raskused — s. eluskaalu kg.
 120—160 „ 67 „ „ „
 161 ja raskemad 61 „ „ „

Kanamunad. Tendents: eksportmunadel kindel.
 22. VI 1939. a.

1 kg eksportmune fr. kogumispunkt Kr. —.70
 1 „ siseturumune „ „ Kr. —.65
 Piim. 26. VI 1939. a.

Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:

I valiku rööskpiim lahtistes nõudes kaupluste müües	12 s. ltr.
I valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	11 „ „
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes kaupluste müües	10 „ „
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	9 „ „

Juust. 19. VI 1939. a. Tendents: kindel.
 Juustu hinnaks noteeriti ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn

Sissetuln. juustu vanadus peab olema vähem 120 päeva

Eksportjuust:		Siseturujuust:	
Šveitsi juust kuni 80-kg ratas	ja üle		
sort 12 A	120 senti kg	110 s. kg	Šveitsi 1.00—1.25
12 B	117 „ „	107 „ „	Edami 0.95—1.05
11 A	118 „ „	108 „ „	Backst. 0.95—1.05
11 B	115 „ „	105 „ „	Tilsiti 1.05—1.15
10A, B, C	106 „ „	106 „ „	
	Konserv.	35% rasva	100—110
		45% „	120—160
		50% „	150

Lina d. 2. VI 1939. a. Tendents: kindel.
 Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
Lina, ristna R	138	136
hoffsdreiband HD	129	127
dreiband D	120	118

		Kroonid	
ordinäärdreiband OD	••	111	109
liivi ordinäärdreiband LOD		102	100
takupraak H	•••••	93	91

Takud	I	1 kg	91
„	II	„	81
„	III	„	71
„ ehituse	•••••	„	15—20

Kartulid. 19. VI 1939. a. Tendents: vaikne.
 Sõgikartul: Virurannal 2.00 kv.
 Läänerannal 3.00—3.10 „
 raudteejaamades „ „
 Seemnekartul: „ „ „ „
 „Varajane kollane“ „ „ „ „
 „Bintje“ „ „ „ „
 „Yorgi hertsog“ „ „ „ „
 Tööstuskart.: piiritusevabr. 10 s.t.kg „ „

Kalad. Ekspordikõlvulised fr. rannik. 26. VI 1939.
 Lõhe (marjaga) värskel, kaal alat. 6 kg. — Tend.: —
 Lõhe (niisaga) värskel, kaal alat. 6 kg. — „ „
 Angerjas elus, rüüdangerjas, kaal alates 400 g. — s. kg. Tendents: —
 —do— eluspaigaangerjas, 1.30 s. kg „ kindel.
 Koha, värskel, alates 38 cm, „ rahulik
 0.60 s. kg. „ „
 Koha, kaal 1—3 kg „ „
 Haug, värskel, valik 1—3 kg, 0.30 s. kg „ kindel
 Haug, elus, sumpades 35 s. kg „ „
 Latik, värskel, alat. 800 gr., 18 s. „ rahulik

Aiasaadused. 26. V 1939. a.

Õunad: sügissord., ekspordikõlv., pakkimiskuludeta fr. Tallinn

Sügissordilised Antonovka-sordilised õunad Jõhvikad: ekspordikõlv., fr. Tallinn, pakkimiskuludeta —17 s. kg. Tendents: selguset.

Sigurid: ekspordikõlv., fr. kogumisp. —18 s. kg. Tendents: püsiv.

Sibulad: ekspordikõlvulised, fr. kogumisp. — s. kg. Tendents: —

Kurgid: konservitud, ekspordikõlvulised, ca 5 kg plekknõu 2.70. Tendents: püsiv.

Kaseiin. 26. VI 1939. a.
 Toorkaseiin I s. 1 kg fr. piimatalitus. Kr. —.13.

„ II „ „ „ „ —.11.
 Tendents: vaikne.

Toornahad 22. VI 1939. a.

Hinnad on maksvad vastuvõtupunkt 26. VI—1. VII 1939. a.

Hobusenahad: soolatud, 17 kg ja üle; värsked 20 kg ja üle. Kr. 11.— tükk
 soolatud, alla 17 kg; värsked, alla 20 kg „ 8.— „
 praak „ 5.— „
 Tendents: kindel.

Veisenahad:
 värsked I „ —.70 kg
 „ II „ —.63 „
 „ praak „ —.50 „
 soolatud I „ —.82 „
 „ II „ —.74 „
 „ praak „ —.60 „
 Tendents: kindel.

Vasikanahad: kerged, värskelt kuni 3½ kg ja kuivad „ 3.50 tükk
 rasked, värskelt kuni 3½ kg ja üle „ 1.10 kg
 praak „ 1.75 tükk
 Tendents: kindel.

Lambanahad:

I OJ	Kr. 3.35	tükk
II J	3.00	„
III L	2.25	„
IV K	1.75	„
V praak	—0.60	„

Karusnahad 3. V 1939.

fr. vastuvõtupunkt

I Kasvanduse karusnahad	Kr. —	tk.
-----------------------------------	-------	-----

II Jahi karusnahad:

metsjänes, täisvääruslik (1/1)	„ —0.40	„
punane rebane (1/1)	„ 16.—	„
tuhkur (1/1)	„ 5.75	„
nirk (1/1)	„ 3.—	„
naarits (1/1)	„ 17.—	„

Tendents: püsiv.

III Hõberebase nahad:

1) mustad ja tumedad, täisväärt. (1/1)	Kr. —	tk.
2) 1/4 hõbe	„ (1/1)	„ —
3) 1/2 „	„ (1/1)	„ —
4) 3/4 „	„ (1/1)	„ —
5) täishõbe, täisvääruslik (1/1)	„ —	„ —
6) vigastatud „	„ —	„ —

Tendents:

Metsamaterj. hinn. fr. laduplats Tallinn. 14. VI 1939.

Palgid: kuusk ja mänd	thm. kr. 16.00—17.—
Plokk-palgid	„ „ 30.00—33.00
Paberipuud — sulfiit	r.-m. „ 8.20—10.00
Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra laduplats	„ „ 6.15
Paberipuud — sulf.-haab. Kehra laduplats	„ „ 5.65
Toepuud	„ „ 8.50—9.50
Pakud: kask	thm. „ —
lepp I sort	„ —
lepp II sort	„ —
haab I sort	„ —
„ II „	„ —

saar	thm. Kr. —
Prussid	„ 34.00—36.00
Saetud materjal: plangud + 25% alus 7'':	laudu:
„ kuusk u/s	„ 39.—
„ „ IV sort.	„ 35.—
„ mänd u/s	„ 37.—
„ „ IV sort.	„ 33.—
Kastilauad	„ 50.00—60.00
Krohviliistud	„ 29.00—38.00
Liiprid 15 cm × 25 cm × 270 cm	„ „ 3.—

P r a h i d.

Lina

Tallinn — Stettin	1000 kg	Rmk. 14.25
„ — Gent	1016 „	sh. 29/-
„ — Dundee	„	„ 38/-—45/-

Puumaterjalid.

Standard

Tallinn — London	„ sh. 32/6
„ — Hull	„ „ 36/-
„ — Manchester	„ „ 45/-
„ — Grangemouth	„ „ 31/-
„ — Belfast	„ „ 45/-
„ — Dundee	„ „ 32/6
„ — Antwerpen	„ „ 37/-
„ — Rotterdam	„ „ 37/-
„ — Amsterdam	„ „ 40/-

Segakaup.

Tallinn — Stettin	1000 kg	Rmk. 18.00—30.—
„ — London	1016 kg	sh. 17.00—35.—
„ — Stokholm	1000 kg	Rkr. 11.00—30.—
„ — Stettin, või	tünn	Rmk. 1.50
„ — London	„	sh. 2/6

Kartulid

Tallinn—Stokholm	1000 kg	6.50
----------------------------	---------	------

Toiduainete turg

London.

Bacon , kaal 112 Ingl. naela. 24. VI 1939.	
liri	sh. 88/- — 96/-
Daani	„ 95/-
Hollandi	„ 91/-
Eesti	„ 88/-
Rootsi	„ 92/-
Poola	„ 88/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg

Northern Manitoba	sh. 26/-
Rosario Santa Fe	„ —

Jahu, kaal — 440 Ingl. n. = 63,5 kg

Good Canadian	sh. 11/9
-------------------------	----------

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „ 6/-

Kaerad, „ „ „ = 50 kg „ 6/6

Linad , cif per tn.	
Livonian, Basis Risten	£ 88/-—89/-

Manchester.

Või , 24. VI 1939.	
Eesti	sh. 115/-—117/-
Läti	„ 115/-—117/-

Soome	sh. 118/- — 120/-
Rootsi	„ 118/- — 120/-
Daani	„ 125/- — 128/-
Uus-Meremaa, finest	„ 123/-
„ „ first	„ 120/-

H a m b u r g.

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest	\$ —
Manitoba I, cif 100 kg eest term. „	„ —
Hard Atlantic	„ 2.90

Rukis, 1000 kg eest.

La Plata, Hamburgis	sh. —
„ „ Amsterdamsis	„ —

Suhkur.

Toores	sh. 7/6 — 8/6
Belgia	„ 8/9
Poola	„ 8/6
Hollandi	„ 9/-

Riis, Burmah II Rmk. --

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil
31. V 1939. a.

Väärtpaberid	Nominiväärt.	Viimane divid.	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Kroonides					
1927. a. 7% E. V. välisl. \$	1000	—	—	3750	—						
” ” ” £	100	—	—	1690	—						
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maks. s. A. B. C. (55 a.) 2.66%	100	—	—	68	—						
Majandusmin. rahandusosakonna pantkirjad:											
seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	53	—						
” E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	57	—						
” F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	31	—						
Pikal. P.: pantl. (20 a.) 6%	5000	—	—	—	—						
võlakirjad (20 a.) 6%	1000	—	—	—	—						
” (20 a.) 5%	5000	—	—	—	—						
” (5 a.) 5%	5000	—	—	—	—						
” (5 a.) 4½%	5000	—	—	—	—						
” (5 a.) 4%	5000	—	—	—	—						
4% Asunduskapit. võlakirj.	100	—	—	90	—						
4% Asundusk. võlakirj., mis antud E. Maap. poolt krediitasutust. nende nõudm. ümberlaenust.	100	—	—	—	—						
6% E. Hüpot.-p. pantlehed	100	—	90	89	90						
5% E. Maakrediits. riigi poolt garanteerit. pantl.	100	—	—	95	96						
5% E. Maakrediits. pantl.	100	—	—	—	—						
5% T. Immoobil. pantl. rbl.	100	—	—	—	—						
4½% E. Maap. pantl. (7 s.)	100	—	—	—	—						
4½% ” ” ” (8 s.)	100	—	—	—	—						
4½% ” ” ” (9 s.)	100	—	—	—	—						
Aktsiad: Eesti Pank.	50	9%	—	65	—						
Krediit Pank	50	7½%	—	—	—						
Pärnu Krediit Pank . . .	50	4%	—	—	—						
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	5%	—	—	—						
Balti Puuvilla ketr. ja kud. vabr. a/s	50	3%	—	—	—						
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s., end. „Volta“	100	8%	—	—	—						
„Eesti Union“ kindl. a/s.	50	6%	—	—	—						
„Ephag“ Eestim. rohu- ja apteegikaub. ühing . . .	100	9%	—	—	—						
Bestimaa trükikoda a/s . .	50	—	—	—	—						
„Ilmarine“ a/s	100	—	—	—	—						
„Fr. Krull“ a/s	50	8%	—	—	—						
„Hansa“ kindl. a/s	50	10%	—	—	—						
„Kinnisvara“ o/üh.	50	6%	—	—	—						
„Kütte Jõud“ a/s	100	—	—	—	—						
„Majaomanik“ kinnisvarade kasut. o/ü.	50	7%	—	—	—						
„Massoprodukt“ a/s	50	—	—	—	—						
„Mootor“ o/ü.	1000	8%	—	—	—						
Narva Kirjastusühisus . . .	50	5%	—	—	—						
Piirit. puhast. vabr. o/üh. .	500	3%	—	—	—						
„Polaris“ Eesti kindl. a/s .	50	12%	—	—	—						
„Port-Kunda“ a/s	50	6%	—	—	—						
Põhja kindlustuse a/s . . .	50	—	—	—	—						
Saku õlletehase a/s	50	—	—	—	—						
C. Siegel a/s	50	5%	—	—	—						
SindiTekstiilvabrikute Üh.	50	—	—	—	—						
Türi Pab. ja Puup.-v. a/s .	50	—	—	—	—						
„Ühisel“ a/s	50	—	—	—	—						
O/ü. „Tarlon“	50	—	—	—	—						
Kreenh. Puuvillas. Man. o/u.	5000	2%	—	—	—						
„Eesti Kiviõli“ a/ü	50	—	—	—	—						
O/ü. Raadio-Elektrotehn. Tehas „Ret“	100	10%	—	—	—						
A/S Tall. Laevähisus	50	15%	—	—	—						
O/ü. „Elamu“	50	7%	—	—	—						
A/S. A. Rosenwald & Co. Ko./ü. „Loodus“ osatähed	250	—	—	—	—						
” ” ” eelisosatäh.	50	10%	—	—	—						

Tallinna fondibörsi

kursisedel

		19. VI 1939	20. VI 1939	21. VI 1939	22. VI 1939	26. VI 1939	27. VI 1939
New York dollar	T. O.	—	—	—	—	—	—
	M.	3.85	3.85	3.85	3.85	3.85	3.85
London 1 naelsterl.	T. O.	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11
	M.	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35
Berliin	T. O.	154.75	154.70	154.75	154.75	154.75	154.70
	M.	156.95	156.90	156.95	156.95	153.95	156.90
Berliin (clearing) 100 s riigim.	T. O.	—	—	—	—	—	—
	M.	146.63	146.63	146.63	146.63	146.63	146.63
Helsingi 100 soome m.	T. O.	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98
	M.	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10
Stokholm 100 rootsi kr.	T. O.	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40
	M.	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60
Kopenh. 100 daani kr.	T. O.	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85
	M.	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05
Oslo 100 norra kr.	T. O.	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95
	M.	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15
Pariis 100 prants. fr.	T. O.	10.21	10.20	10.20	10.21	10.21	10.21
	M.	10.41	10.40	10.40	10.41	10.41	10.41
Amsterd. 100 floriini	T. O.	204.75	204.90	204.80	204.80	204.80	204.80
	M.	208.25	208.40	208.30	208.30	208.30	208.30
Riia 100 latti	T. O.	71.40	71.40	71.40	71.40	71.40	71.40
	M.	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50
Zürich 100 helv. fr.	T. O.	86.95	86.95	86.95	87.00	87.00	86.95
	M.	88.35	88.35	88.35	88.40	88.40	88.35
Brüssel 100 belgat	T. O.	65.55	65.60	65.60	65.60	65.60	65.60
	M.	66.55	66.60	66.60	66.60	66.60	66.60
Milaano 100 liirat	T. O.	20.29	20.29	20.28	20.29	20.29	20.29
	M.	20.64	20.64	20.63	20.64	20.64	20.64
Milano (clearing) keskm. kurs.	T. O.	20.52	20.52	20.52	20.52	20.52	20.52
	M.	—	—	—	—	—	—
Praha 100 tšehh. kr.	T. O.	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—
Varssav 100 slotti	T. O.	72.60	72.60	72.60	72.70	72.70	72.60
	M.	74.10	74.10	74.10	74.20	74.20	74.10
Kaunas 100 litti	T. O.	64.25	64.25	64.25	64.25	64.25	64.25
	M.	65.50	65.50	65.50	65.50	65.50	65.50
Danzig 100 guld-nat	T. O.	72.60	72.60	72.60	72.70	72.70	72.60
	M.	74.10	74.10	74.10	74.20	74.20	74.10
Kuld puhas üks gr.	T. O.	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—

O.ü. Riieturite Ühiskaubamaja R. Ü. K.

Aktiva	Bilanss 31. detsembril 1938.	Passiva	
Kassa	1.765.88	Kapitalid	166.029.—
Pangad	3.078.79	Väljaantud vekslid	161.763.08
Vekslid	3.252.30	Võlausaldajad	26.968.57
Vallasvara	1.997.33	1938. a. kasu	13.457.64
Võlgnikud	82.900.76		
Kaubad	273.484.23		
Muud aktivad	1.739.—		
	<u>368.218.29</u>		<u>368.218.29</u>

Tarvitajateühisus «TARBIJA»

Aktiva	Äriseis 31. detsembril 1938.	Passiva	
Kassa	1.486.12	Osakapital	26.631.41
Varandus	102.732.18	Muud kapitalid	78.457.54
Kaubad	116.207.05	Kreeditorid	212.349.98
Deebitorid	42.304.82	Muud passivad	15.892.30
Muud aktivad	76.757.04	1938. a. ülejääk	6.105.98
	<u>339.437.21</u>		<u>339.437.21</u>
Kulud	Kulude ja tulude arve 1938. a.	Tulud	
Üldkulud	143.134.59	Üldtulud	149.240.57
1938. a. ülejääk	6.105.98		
	<u>149.240.57</u>		<u>149.240.57</u>

KAUBANDUSE ÜHISPANK

HARJU 29. TEL. 434-68, 430-81

Aktiva	Äriseis 1. juuniks 1939. a.	Passiva	
Kassa	44.175.31	Osakapital	55.571.64
Hoiuarved	26.321.51	Tagavarakapital	5.347.36
Väärtpaberid	45.705.11	Amortisatsioonikapital	5.374.—
Väärtused	336.01	Hoiusummad	517.883.88
Diskonteeritud vekslid	646.927.20	Vekslite rediskont	234.379.10
Tähtajalised laenud	450.—	Korrespondendid	25.467.81
Kontokorrentlaenu	82.448.28	Väljaantud garantiid	47.534.59
Korrespondendid	7.278.32	Tulud	32.652.24
Garantii deebitorid	47.534.59	Muud passivad	11.710.11
Vallasvara	9.184.43		
Kulud	13.708.08		
Muud aktivad	6.851.89		
	<u>Kokku Kr. . 935.920.73</u>		<u>Kokku Kr. . 935.920.73</u>

Kindlustusasielts „EESTI UNION“

Äriseis 31. detsembril 1938. a.

AKTIIVA.

Kassa	221.15
Hoiuarved	148.474.09
Väärtpaberid	10.472.87
Hüpoteegid	126.270. —
Laenuid ehkindlustuspoliiside pantimisel	56.147.18
Ajatatud preemiad	19.912.95
Kinnisvara	18.749.10
Kindlustusasutised	22.477.67
Deebitorid	41.916.36
Vallasvara	19.052.92
Muud aktivad	30.969.11
494.663 38	

K U L U D.

Valitsemise- ja ärikulud	
Maksud	63.459 63
Kahjutasud	6.411.64
Väljamaksud ehkindlustuse alal	132.637.59
Hanke- ja inkassokulud otseks alal	21.577.90
Komisjonid edasikindlustuse alal	4.844.45
Edasikindlustuspreemiad	26.486 92
Preemiatagavara	22.055.48
Arvatud ehkindlustusvõtjate dividenditaga- varasse	15.674.41
Kinnisvarade kasutamine	228.405.19
Mahakirjutused	—
Kursikahjud	—
Muud kulud	853.59
Puhaskasu	88.58
	2.443.13
	5.298.85
	9.322.09
	9.587.12
288.795 96 456.964.43 745.760.59	

Peakoosoleku poolt kinnitatud puhaskasu jaotus:

Dividendiks aktsionäridele	Kr 4.500. —
Juhatuse korraldusse	5.000. —
Erikapitali moodustamiseks	1.500. —
Tagavarakapitali täiendamiseks	987.12
Kr. 9.987.12	

PASSIVA.

Põhikapital	75.000. —
Tagavarakapital	10.169 24
Amortisatsioonikapital	10.698 71
Preemiatagavara omal arvel	45.448.03
Ehkindlustuse preemiatagavara	294.515.48
Kahjukatetagavara	5.881.93
Ehkindlustusvõtjate dividenditagavara	3 919.70
Kindlustusasutised	14.417.17
Kreeditorid	844.75
Muud passivad	25.781.25
Puhaskasu: 1937. a. ülejääk	Kr. 400. —
1938. a. puhaskasu	9.587.12
494.663 38	

Kulude ja tulude aruanne 1938. a. eest.

T U L U D.

Elukind- lustusharu	Muud harud	Kokku
Preemiad, poliisimaksud ja porto otse- kindlustusvõtjailt	52.582 71	186.459.18
Preemiad edasikindlustusvõtjailt	303.65	74.560.20
Komisjonid edasikindlustusandjailt	2 259.20	45.244.98
Saadud kahjutasud	5 578.88	96.559.77
Preemiatagavara	208 853.73	48.559.87
Kahjukatte-tagavara vähenemine	—	86.52
Kinnisvara kasutamine	2.652 70	—
Saadud 0/0 0/0	15.442.62	3.888.73
Kursikahjud	562.05	39.99
Sissetulekud eelmiste aastate mahakirju- tuste arvel	—	76.30
Muud mitmesugused tulud	780 42	1.469.09
288.795.96		456.964.43
745.760.59		